

**Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/367/21
Rady Miejskiej w Lesku
z dnia 30 grudnia 2021r.**

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok**

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 (zwany dalej Gminnym Pr , który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 183 z późn. zm.) w art. 19 pkt. 4 wprowadziła zmiany do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia”.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹ „*W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18*”. W kontekście brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach

Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

Zespół Uzależnienia od Alkoholu jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w 2016 roku z powodu spożycia napojów alkoholowych zmarło 3 miliony osób. Oznacza to, że 1 na 20 zgonów spowodowany jest alkoholem. Co więcej $\frac{3}{4}$ przypadków śmiertelnych wywołanych alkoholem, dotyczyło mężczyzn. Najczęstszą przyczyną zgonów (28%) są urazy – w wyniku wypadków samochodowych, przemocy, samookaleczenia. 21% ofiar alkoholu umiera z powodu chorób układu pokarmowego. Nieco mniej – 19% – w wyniku schorzeń sercowo-naczyniowych. Pozostała część to śmiertelne przypadki nowotworów, chorób zakaźnych, zaburzeń psychicznych oraz innych problemów zdrowotnych, w tym padaczki. Łącznie w 2016 roku z powodu nowotworu wywołanego pićm alkoholu zmarło na świecie 400 000 osób. Eksperti WHO podkreślają, że szkodliwe picie alkoholu wywołuje aż 200 chorób i rodzajów urazów. Ogółem za 5,1 proc. globalnego obciążenia chorobami i urazami można winić alkohol.

Raport Światowej Organizacji Zdrowia wskazuje, że 2,3 miliarda osób na całym świecie spożywa alkohol. Ponadto ponad połowa światowej populacji (57%, czyli 3,1 mld osób) w wieku 15+ nie piło alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy, a 44,5 proc. (prawie 2,5 mld) – nie piło alkoholu nigdy.

Średnie spożycie alkoholu wśród osób, które deklarują picie, wynosi 33 gramy czystego alkoholu etylowego dziennie. Tyle zawierają 2 kieliszki wina (po 150 ml), duże piwo (750 ml) lub dwa kieliszki alkoholi wysokoprocentowych (po 40 ml). Najwięcej alkoholu piją Europejczycy i Amerykanie – uśredniając odpowiednio 9,8 litra i 8 litrów czystego alkoholu etylowego dziennie. W skali świata ponad $\frac{1}{4}$ (27%) osób pijących to młodzież w wieku 15-19 lat. Spożycie alkoholu w tej grupie wiekowej jest najwyższe w Europie (44%), obu Amerykach (38%) i regionie Zachodniego Pacyfiku (38%). Szacuje się, że w skali światowej 237 mln mężczyzn i 46 mln kobiet cierpi na zaburzenia związane z używaniem alkoholu, zwłaszcza w Europie (14,8% mężczyzn i 3,5% kobiet) oraz obu Amerykach (11,5% mężczyzn i 5,1% kobiet). Zaburzenia związane z używaniem alkoholu są częstsze w krajach o wysokich dochodach na jednego mieszkańca.

Średnia spożycia alkoholu w Polsce jest najwyższa od lat – według danych GUS w Polsce na jednego mieszkańca przypadało w 2019 roku średnio 9,78 litra czystego alkoholu etylowego. Z najnowszych badań wynika także, że nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,5 mln Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3-4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci. Z kolei 700-900 tys. osób w naszym kraju jest uzależnionych od alkoholu. Kobiety piją mniej alkoholu niż mężczyźni, a także rzadziej go nadużywają, jednak następstwa zdrowotne występują u nich przy mniejszych dawkach łącznych występują u nich częściej niż u mężczyzn. U kobiet częściej rozpoznaje się takie następstwa nadużywania alkoholu, jak alkoholowe uszkodzenie wątroby oraz szkody zdrowotne w zakresie układu sercowo-naczyniowego i mózgu, także wystąpienie zaburzeń w obrębie mięśni szkieletowych i miokardiopatii. Ponadto kobiety uzależnione od alkoholu osiągają gorsze wyniki testów psychomotorycznych i pamięci niż mężczyźni. Umieralność kobiet nadużywających alkoholu jest wyższa niż mężczyzn, przy czym główne jej przyczyny to: alkoholowe uszkodzenie wątroby, zapalenie trzustki, wypadki i przemoc, samobójstwa, nowotwory i choroby serca. Jedną z istotnych różnic jest osiągnięcie

przez kobiety wyższego stężenia alkoholu we krwi przy takiej samej dawce alkoholu na kilogram wagi ciała, co wynika z mniejszej procentowej zawartości wody w organizmie.

Picie alkoholu przez kobiety ciężarne często powoduje organiczne uszkodzenie dzieci w okresie prenatalnym, którego skutkiem jest upośledzenie umysłowe i opóźnienia rozwojowe o różnym stopniu ciężkości. Skutkują one w przyszłości problemami z funkcjonowaniem w życiu społecznym i zawodowym. Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (Fetal Alcohol Syndrom Disorder – FASD) jest to zespół nieprawidłowości, stwierdzany u dzieci niektórych matek spożywających alkohol w okresie ciąży.

Spożycie alkoholu w I trymestrze ciąży: uszkadza mózg, osłabia rozwój komórek, atakuje główne organy płodu, takie jak serce czy nerki, powoduje poronienia;

Spożycie alkoholu w II trymestrze ciąży: osłabia rozwój mózgu, powoduje poronienia zagrażające życiu matki, uszkadza mięśnie, skórę, gruczoły, kości i zęby;

Spożycie alkoholu w III trymestrze ciąży: osłabia rozwój mózgu i płuc; prowadzi do zaburzenia rozwoju wzrostu .

Zespół Alkoholowy Płodu FAS jest jednym z rozpoznawanych u dzieci zaburzeń z grupy FASD, w którym współwystępują:

- zahamowanie wzrostu w okresie płodowym lub późniejszym,
- charakterystyczne zmiany dymorficzne twarzy,
- nieprawidłowy rozwój centralnego układu nerwowego.

Badania epidemiologiczne dotyczące FASD w Polsce przeprowadziła Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach projektu ALICJA. Pokazały one, że zaburzenia neurorozwojowe wynikające z picia alkoholu przez matkę w czasie ciąży dotyczą nie mniej niż 2% dzieci w wieku 7-9 lat. Oznacza to, że FASD występuje częściej niż np. choroby spectrum autystycznego (1,5%; Baio, 2014) lub zespół Downa (0,1%, Shin i in., 2009).

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych (lub nadużywających alkoholu). Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin i osób żyjących w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele innych szkód społecznych, np.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Szkody występują w znacznej mierze w sferze ekonomicznej. Są to koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności oraz spadek wydajności pracy. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Wprowadzona w 2018 roku nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przyznała Radzie Gminy kompetencje do określenia maksymalnej liczby zezwoleń, w miejsce dotychczasowej możliwości wskazywania maksymalnej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa). Ponadto, wprowadziła obowiązek określenia liczby zezwoleń na sprzedaż alkoholu do 4,5% oraz piwa – zarówno w przypadku placówek handlowych (do spożycia poza miejscem sprzedaży), jak i w przypadku lokali gastronomicznych

Narkomania to określenie odnoszące się do uzależnienia od substancji chemicznych wpływających na czynność mózgu. Narkomania charakteryzuje się: tzw. głodem narkotycznym, przymusem zażywania środków odurzających, czy chęcią zdobycia narkotyku za wszelką cenę i wszystkimi sposobami. Narkomania stała się problemem wysoko rozwiniętych społeczeństw, na który wpływ z pewnością ma duże tempo współczesnego życia, wysokie wymagania stawiane uczniom oraz pracownikom i nieustanna potrzeba sprawdzenia się, ale także nastawienie do życia polegające na szukaniu szczęścia poprzez łatwą zabawę i przekonanie, że człowiek ma prawo do wszystkiego. Narkotyki są jednymi z największych zagrożeń i zarazem najbardziej dochodową dziedziną przestępczej działalności. Ludzie sięgają po nie z rozmaitych powodów: stresu, niemożności pokonania trudności życiowych, ciekawości itp. Narkotyki, o mniejszym lub większym stopniu szkodliwości, towarzyszą ludzkości od dawna.

Zgodnie z wynikami badań CBOS i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, przeprowadzonymi na populacji w wieku 15-64 lata z 2015 roku 2 do używania jakiegokolwiek narkotyku przyznało się 16,4% badanych. Najbardziej popularnymi wśród badanych substancjami są marihuana i haszysz, czyli przetwory konopi indyjskich. Do kontaktów z tą substancją psychoaktywną kiedykolwiek w życiu przyznało się 16,3% badanych. Pozostałe substancje są o wiele rzadziej używane. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia odnotowujemy amfetaminę i ecstazy (po 1,7%), a dalej kokainę (1,4%) oraz „dopalacze” i LSD (po 1,3%). Do używania grzybów halucynogennych przyznało się 1,1%. Konsumpcja pozostałych substancji nie przekroczyła poziomu 1,0%. Częściej po narkotyki sięgały osoby samotne (12,4%) niż pozostające w związkach małżeńskich (4,8%), a także częściej wychowane w mieście (6,7%) niż na wsi (2,7%) oraz osoby niewierzące i niepraktykujące (26%) niż wierzące i praktykujące (1,8%). Najwyższe odsetki aktualnych użytkowników odnotowano wśród uczniów i studentów (11,5%). Dane dotyczące wykształcenia wskazują na największą popularność używania narkotyków wśród osób, które mają wykształcenie gimnazjalne (10,0%) oraz osób z wykształceniem wyższym (8,1%). Jednym z czynników różnicujących używanie substancji psychoaktywnych jest wiek. Najwyższe odsetki użytkowników narkotyków odnotowano wśród badanych w wieku 25–34 lat, prawie co trzeci respondent z tej grupy sięgał po przetwory konopi (30,8%), a wśród osób w wieku 15–24 – co czwarty (25,3%). Ecstazy używało w ciągu całego życia 5,3% respondentów, a niewiele mniej amfetaminy i kokainy – po 4,3%. W starszych grupach wiekowych (ponad 34 lata) używanie narkotyków dotyczy głównie marihuany. Co siódmy badany w wieku 35–44 lat miał kontakt z przetworami konopi. W przypadku amfetaminy odsetek

użytkowników wśród badanych wyniósł 3,3%, a grzybów halucynogennych – 2,1%. Używanie pozostałych substancji było na poziomie poniżej 2%²⁶⁵. Do używania „dopalaczy” przyznał się niewielki odsetek badanych – 1,3%.

Narkomania stanowi zagrożenie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Niesie ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczka, choroby weneryczne, gruźlica). Ryzyko zgonu wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji generalnej. Ponadto narkomania jest ściśle związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, przestępczość, bezdomność.

W 2021 roku środki finansowe podzielone na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zostały przeznaczone w zdecydowanej większości na działania związane z profilaktyką.

Podstawą realizacji Gminnego Programu w 2022r. będzie szeroka współpraca instytucji działających w tym obszarze, które w swojej ofercie posiadają wachlarz działań i oddziaływań profilaktycznych, kształtujących prozdrowotne postawy i wartości, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Obecnie zasadnym jest m.in. kierowanie działań Programu do uczniów szkół na terenie Gminy Lesko poprzez wykorzystanie różnorodnych form działań profilaktycznych, mających na celu kształtowanie w dzieciach i młodzieży pozytywnego obrazu siebie, konstruktywnego spędzania wolnego czasu bez alkoholu i używek oraz radzenie sobie ze stresem, a także z negatywnymi emocjami, w tym spowodowanymi głównie negatywnymi zjawiskami stanu epidemicznego.

Finansową podstawę realizacji Programu stanowią dochody Gminy pozyskane z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział I

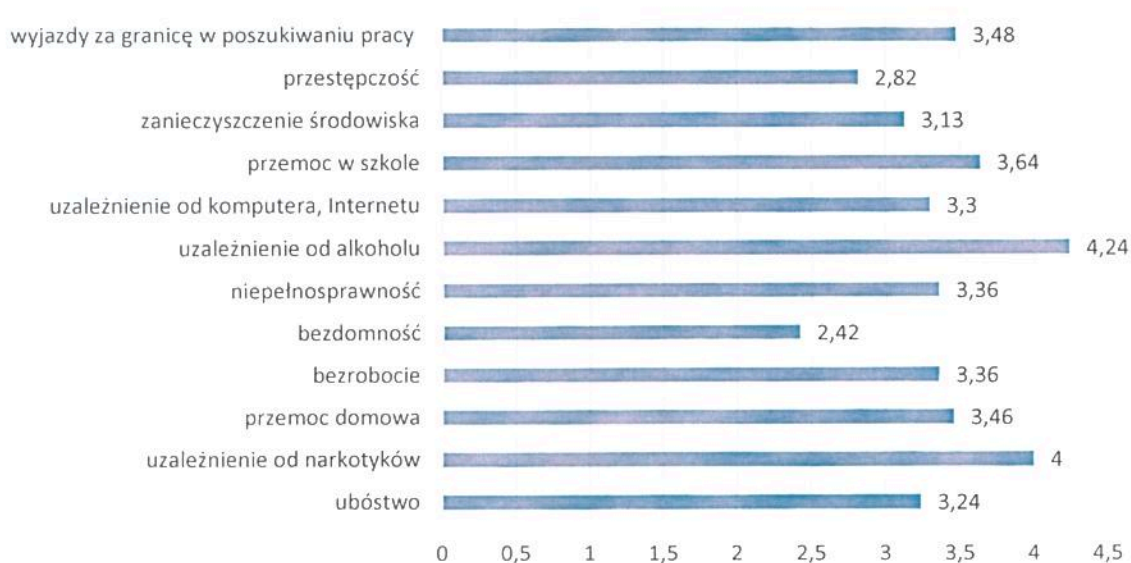
Diagnoza problemów w zakresie uzależnień w Gminie Lesko

Gmina Lesko według danych na dzień 31.12.2020r. liczyła 11.152 mieszkańców, w tym 9.156 - powyżej 18 roku życia.

W czwartym kwartale 2019r. na terenie gminy Lesko zostało przeprowadzone przez Pracownię Profilaktyczną KROKUS badanie ankietowe w ramach diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych (dokument w załączeniu).

W opinii mieszkańców Gminy Lesko uzależnienie od alkoholu jest najważniejszym problemem występującym na terenie gminy (sytuację tą została przedstawiona na poniższym wykresie. Ankietowani oceniali poszczególne problemy w skali 1-5, ocena „1” oznaczała, że dana kwestia jest zupełnie nieważna, zaś „5” – bardzo ważna).

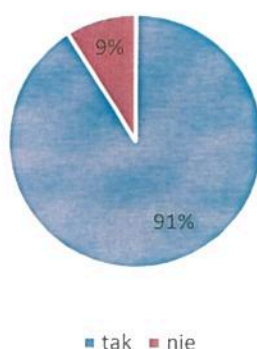
Średnia ważność problemów społecznych w Gminie Lesko

Wykres. Średnia ważności określonych problemów społecznych ocenianych przez mieszkańców gminy.

W odniesieniu do problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu w ankiecie zawarto pytanie, mające na celu ocenę rzeczywistej skali problemu, a nie jedynie jej teoretycznego i związanego z opinią wymiaru. Dotyczyło ono osobistej znajomości kogoś uzależnionego od alkoholu.

Czy zna Pan(i) osoby uzależnione od alkoholu?

Wykres. Znajomość osobista osób uzależnionych od alkoholu.

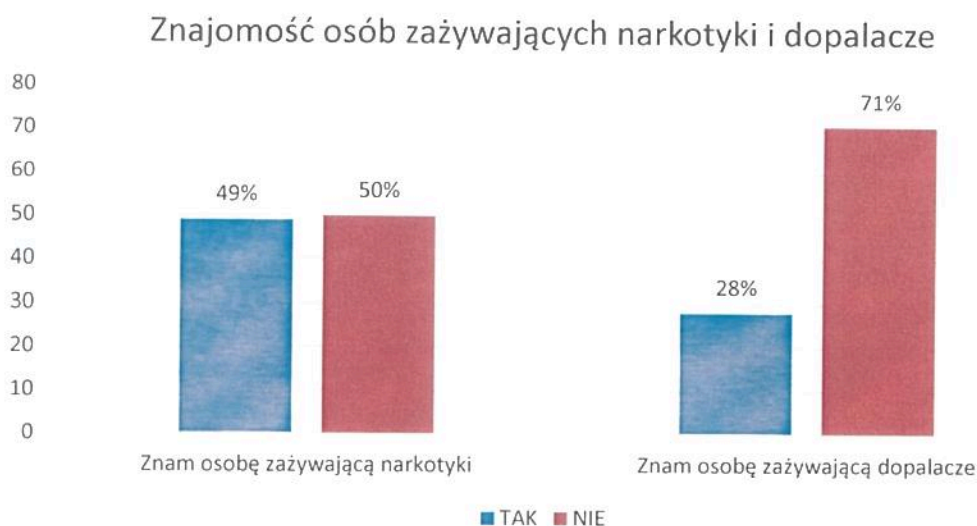
Odpowiedzi udzielane przez badanych sugerują, że mieszkańcy gminy określili uzależnienie od alkoholu jako jeden z najważniejszych problemów społecznych opierając się na własnych doświadczeniach. Aż 91% osób ankietowanych zna osobiście osoby uzależnione od alkoholu. Jedynie 9% badanej próby nie ma styczności z osobami uzależnionymi.

Dodatkowo aż 64% mieszkańców gminy Lesko słyszało o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim. Większość respondentów słyszała również o przypadkach jazdy po spożyciu alkoholu wśród osób ze swojego otoczenia (aż 62% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej. 34% badanych nie słyszało o takich przypadkach wśród znanych sobie osób).

Najczęściej spożywanym przez badanych alkoholem jest piwo (39%), następnie wino (27%). Spożycie wódki jako najczęściej pijanego alkoholu zadeklarowała podobna ilość badanych do tych, którzy nie piją w ogóle (spożycie wódki 17%, nie pije- 15%).

Dane uzyskane w trakcie badań ankietowych wykazały również, że 85,3% badanych uczniów deklaruje, że nie spożywa alkoholu. 10,4% młodzieży pijącej deklaruje, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie, natomiast 4,3% badanych przyznaje, że rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu.

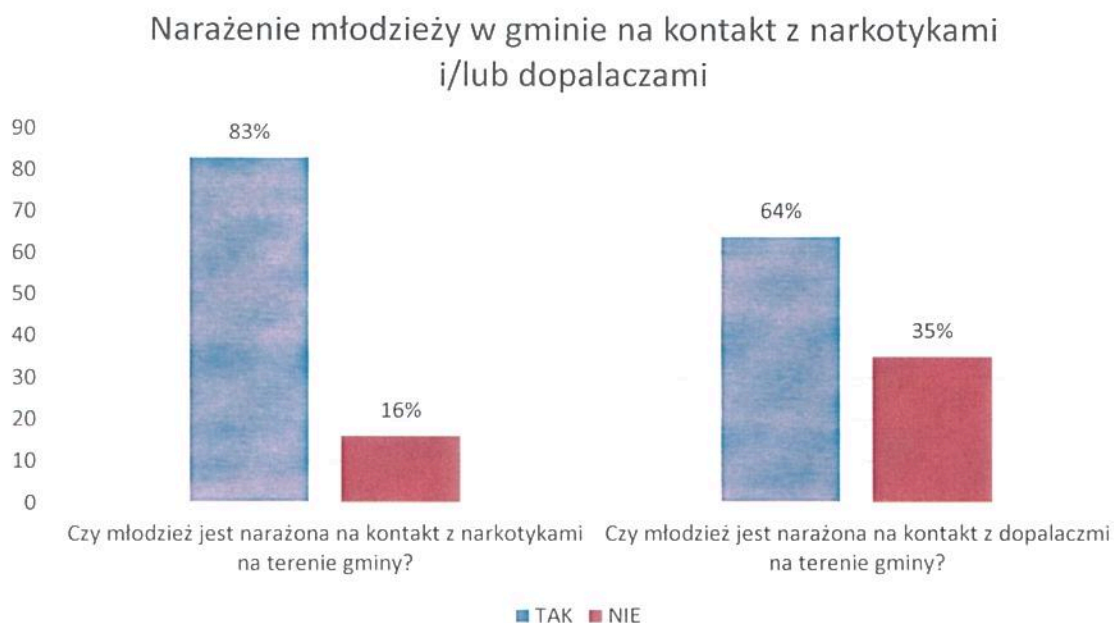
Problem uzależnienia od narkotyków jest drugim pod względem częstości wskazań przez badanych ważnym problemem społecznym występującym w gminie Lesko.

Wykres. Znajomość osobista osób zażywających narkotyki i/lub dopalacze przez mieszkańców gminy

Jak widać na powyższym wykresie, niemal połowa badanych osób zna kogoś, kto zażywa narkotyki (49%) a 28% badanych zna osobę, która zażywa dopalacze.

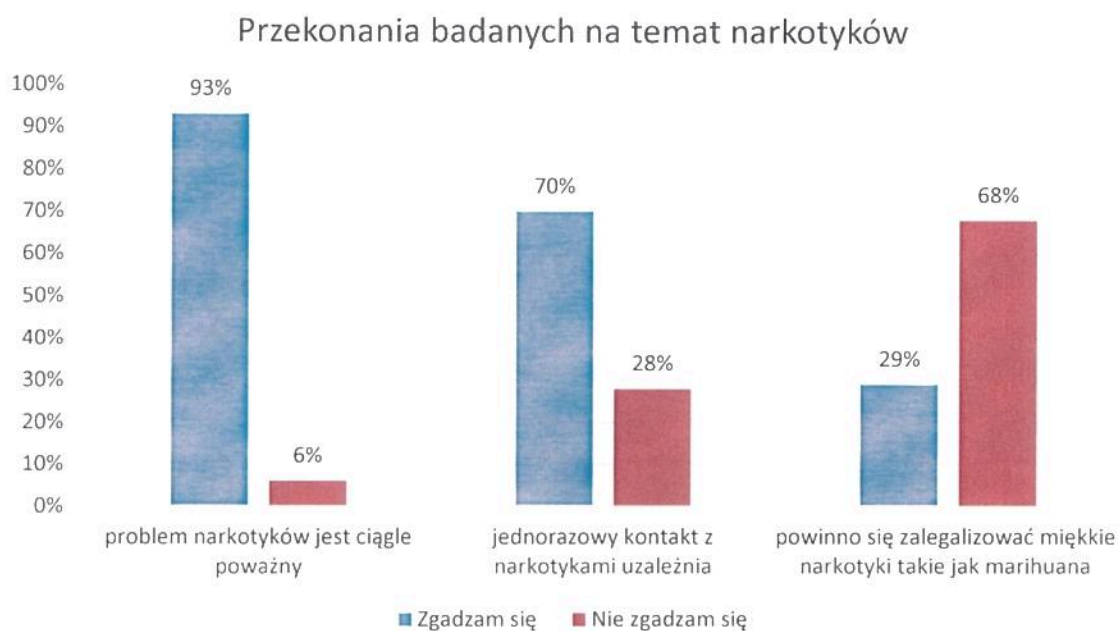
Zbadano również opinie mieszkańców na temat narażenia młodzieży na kontakt z narkotykami na terenie ich gminy. Aż 83% ankietowanych uważa, że młodzież jest narażona na kontakt z narkotykami na terenie Leska. 64% badanych uważa podobnie również w kwestiach związanych z dopalaczami.

Wykres. Opinia mieszkańców gminy na temat narażenia młodzieży na kontakt z narkotykami i/lub dopalaczami na terenie gminy Lesko.

Ważną kwestią jest również dostęp do narkotyków oraz dopalaczy na terenie gminy. Według ankietowanych dostęp do narkotyków nie jest trudny na terenie gminy (76 % uważa, że dostęp do narkotyków jest łatwy). Trudniej uzyskać dostęp do dopalaczy (66% ankietowanych uważa, że dostęp do dopalaczy jest łatwy).

Poniższy wykres przedstawia przekonania ankietowanych mieszkańców na temat narkotyków i dylematów społecznych związanych z narkotykami:

Wykres. Procent osób badanych zgadzających się z podanymi stwierdzeniami na temat narkotyków.

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że problem narkotyków jest nadal i ciągle poważny (93% badanych zgadza się z taką opinią), natomiast 70% jest przekonanych, że już jednorazowy kontakt z narkotykiem może uzależnić. Przeciwnym legalizacji miękkich narkotyków, takich jak marihuana jest nadal ponad połowa badanych – 68% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że powinno się zalegalizować miękkie narkotyki.

Dodatkowo 18,8% ankietowanej młodzieży zna osobiście kogoś, kto zażywa narkotyki. Badani uczniowie odpowiedzieli również na pytanie dotyczące wiedzy na temat skutków zażywania poszczególnych narkotyków. 33,4% przyznało, że ma na ten temat jedynie ogólną wiedzę, 25,1%, że nie zna skutków zażywania narkotyków, a 24,1% że ma niewielką wiedzę na ten temat.

Pełny raport Diagnozy Problemów Społecznych stanowi załącznik do niniejszego programu.

Rozdział II

Cele Programu

Nadrzędnym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z alkoholem, substancjami psychoaktywnymi, przemocą a także zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz wspomaganie procesów ułatwiających mieszkańcom gminy radzenie sobie z trudnościami zagrażającymi ich prawidłowemu rozwojowi jak i funkcjonowaniu ich rodzin oraz ograniczenie podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci, młodzież i dorosłych.

Cele szczegółowe Programu są zgodne z kierunkami działań określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, uwzględniają cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia i obejmują:

- 1) przygotowywanie młodego pokolenia do zdrowego trzeźwego stylu życia oraz pozbawionego używania substancji psychoaktywnych,
- 2) zmniejszenie skali nadużywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, ograniczenia ich negatywnych skutków,
- 3) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz wczesną profilaktykę i edukację w zakresie uzależnień,
- 4) pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych osobom pijącym alkohol, czy zażywających substancje psychoaktywne w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu,
- 5) profilaktykę i edukację w środowisku lokalnym w zakresie zagrożeń uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- 6) wspieranie przedsięwzięć dotyczących spędzania wolnego czasu i propagowania zdrowego trybu życia wolnego od nałogów u młodych i dorosłych mieszkańców Leska i gminy w celu ochrony przed marginalizacją społeczną i wykluczeniem społecznym,
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej,
- 8) ograniczanie dostępności do alkoholu i substancji psychoaktywnych szczególnie osób młodych,
- 9) eliminowanie z rynku alkoholowego naruszeń prawa, które wynika z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 10) reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych.

Rozdział III

Zadania i metody realizacji celów

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r. powstał na podstawie opracowanej w 2019r. lokalnej diagnozy problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej. Dla osiągnięcia celów zawartych w tym programie planuje się realizację następujących zadań:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ofiarom przemocy w rodzinie:

lp	Metody realizacji	Wskaźniki
1	prorowadzenie rozmów motywujących do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione	ilość rozmów przeprowadzonych
2	zakup świadczeń zdrowotnych, realizowanych w palcówkach leczenia uzależnienia od alkoholu i narkotyków na rzecz osób uzależnionych	ilość zakupionych świadczeń
3	finansowanie konsultacji lekarskich psychologa i psychiatry /opinie dla potrzeb sądowych/ osób objętych postępowaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ilość osób skierowanych na badanie przez biegłych, ilość wydanych opinii
4	składanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym	ilość złożonych wniosków do sądu

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

lp	Metody realizacji	Wskaźniki
1	kontynuowanie współpracy z Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy SOS w Lesku	ilość osób które skorzystały ze wsparcia
2	prorowadzenie edukacji publicznej poprzez zakup ulotek, broszur i poradników,	ilość sztuk ulotek, ilość egzemplarzy prasowych
3	organizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym/socjoterapeutycznym dla dzieci ze środowisk zagrożonych	ilość dzieci uczestniczących
4	bieżące funkcjonowanie świetlic opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci	liczba prowadzonych świetlic ilość dzieci uczestniczących
5	współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	liczba wniosków złożonych do GKRPA przez zespół liczba grup roboczych w pracy których uczestniczył pełnomocnik

6	współpraca z Policją	ilość wniosków złożonych do GKRPA przez policję
7	podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nauczycieli, pracowników świetlic	ilość szkoleń, kursów ,spotkań
8	współpraca z pedagogami i psychologami szkolnymi oraz dyrektorami szkół w zakresie zapotrzebowania na działania profilaktyczne w szkołach	ilość spotkań, ilość wniosków w tym rozpatrzonych pozytywnie
9	zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy psychologicznej poprzez prowadzenie dyżurów konsultacyjnych dla mieszkańców	ilość dyżurów , ilość osób konsultowanych
10	organizowanie seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	ilość spotkań, ilość osób uczestniczących
11	Współpraca z ośrodkami zajmującymi się terapią/leczeniem odwykowym	ilość osób, które podjęły terapię ilość osób, które terapie ukończyły

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

Lp.	Metody realizacji	Wskaźniki
1	organizowanie i finansowanie na terenie szkół i innych placówek programów profilaktycznych dotyczących problematyki uzależnień, zwłaszcza programów uwzględniających w swoich działaniach szkolenia/warsztaty dla rodziców uczniów	ilość warsztatów, programów, ilość uczniów objętych działaniami ilość rodziców objętych działaniami
2	podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych	ilość sfinansowanych/dofinansowanych szkoleń, kursów
3	udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach o charakterze profilaktycznym adresowanych do różnych grup wiekowych,	ilość kampanii
4	zakup i rozprowadzanie różnego rodzaju materiałów informacyjno – edukacyjnych (książki, kasy, płyty DVD, broszury, ulotki, prenumerata czasopism, itp.),	ilość materiałów

5	upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających między innymi z picia alkoholu w ciąży, prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu	ilość materiałów
6	prowadzenie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży, w tym także zajęć sportowych	ilość zajęć, ilość dzieci uczestniczących
7	organizowanie i wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych, przeglądów, wydarzeń o charakterze prozdrowotnym, rekreacyjno-sportowym	ilość zajęć/ wydarzeń ilość osób uczestniczących
8	dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	ilość dzieci korzystających z dożywiania
9	organizowanie i finansowanie szkoleń dla nauczycieli podnoszących ich kompetencje zawodowe	ilość szkoleń ilość osób uczestniczących
10	Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ilość szkoleń ilość osób uczestniczących

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii:

lp	Metody realizacji	Wskaźniki
1	zabezpieczenie w programie środków finansowych na działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych	podpisanie umów na wsparcie realizacji działań po przeprowadzeniu konkursu
2	zakup materiałów oraz sprzętu i urządzeń na potrzeby m.in. świetlic wiejskich	Ilość zakupionych urządzeń/sprzętów Ilość materiałów
3	wspieranie działań i działalności stowarzyszeń, i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie między innymi poprzez zabezpieczenie w programie środków finansowych	podpisanie umów na wsparcie realizacji działań po przeprowadzeniu konkursu

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

LP	Metody realizacji	Wskaźniki
1	podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych	ilość materiałów, ilość szkoleń liczba sprzedawców objętych działaniami

2	prorowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy	ilość kontroli
3	opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych	ilość wniosków
4	występowanie przed sądem w roli oskarżyciela posiłkowego, w przypadku zaistnienia takiej konieczności	ilość spraw w sądzie

6. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

LP	Metody realizacji	Wskaźniki
1	udział osób uzależnionych, bądź pijących szkodliwie w szkoleniach realizowanych w ramach projektów	ilość osób
2	pomoc w formie rzeczowej osobom uzależnionym i członkom ich rodzin	ilość rodzin objętych pomocą
3	w razie potrzeby zapewnienie noclegowni w okresie jesienno-zimowym	ilość osób skierowanych do noclegowni

Rozdział IV

Przewidywane efekty realizacji Programu

- 1) Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Lesko wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych oraz zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży uczącej się w szkołach na terenie gminy Lesko,
- 2) Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne,
- 3) Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
- 4) Zmniejszenie skali nadużywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, ograniczenia ich negatywnych skutków,
- 5) Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- 6) Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że jest to przestępstwo, na które niema przyzwolenia we współczesnym świecie.

Rozdział V

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i zasady wynagradzania jej członków

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje następujące zadania:
 - 1) Przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu,
 - 2) Przygotowywanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu,
 - 3) Finansowanie kosztów opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz kosztów sądowych w związku ze skierowaniem na przymusowe leczenie odwykowe i wydanie postanowienia w tej sprawie motywowania osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego,
 - 4) Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - 5) Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych,
 - 6) Zakup niezbędnych materiałów na potrzeby Komisji oraz obsługi Komisji.

2. Finansowanie wynagrodzenia członków Komisji, z tytułu udziału w posiedzeniu komisji, odbywa na następujących zasadach:
 - 1) Za każdorazowy udział w posiedzeniu członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie:
 - a) przewodniczącemu Komisji – 400,00 zł,
 - b) sekretarzowi Komisji – 350,00 zł
 - c) pozostałym członkom komisji – 200 zł.
 - 2) Z wnioskiem o wypłatę wynagrodzenia uprawnionym członkom Komisji wraz z dokumentami potwierdzającymi prawo do tego wynagrodzenia, występuje Przewodniczący Komisji.

Rozdział VI

Realizatorzy Gminnego Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Zadania określone w Programie będą realizowane przez Urząd Miasta i Gminy w Lesku we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Leskim Centrum Edukacji i Sportu, szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, narkotyków organizowana będzie w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

W szkołach prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji.

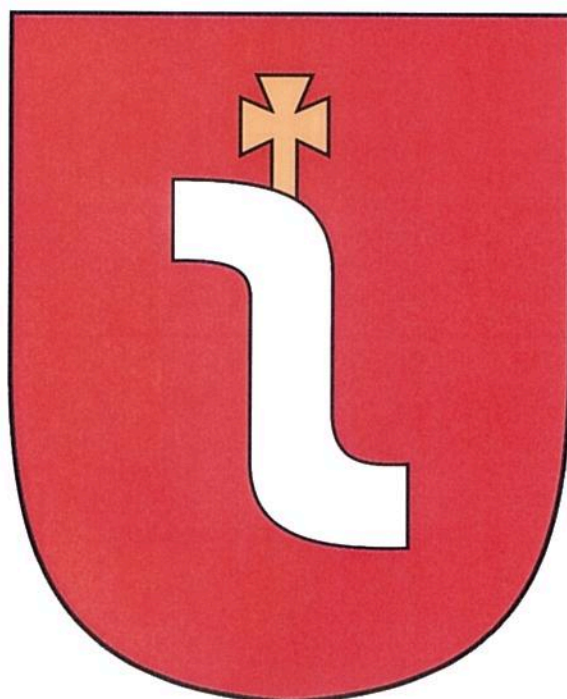
Rozdział VII

Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Przeciwdziałania Narkomanii

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2022 roku jest finansowany ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Plan wydatków realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Lesko na 2022 rok wynosi **350 000,00 zł**, w tym:
 - 1) na przeciwdziałanie alkoholizmowi – **320 000,00 zł**,
 - 2) na przeciwdziałanie narkomanii – **30 000,00 zł**.

Lp.	Nazwa zadania	Przewidywany koszt realizacji w zł
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ofiarom przemocy w rodzinie	25 000,00
2.	Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychospołecznej a w szczególności pomocy w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie.	60 000,00
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży	160 000,00
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkomanii	40 000,00
5.	Działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 1 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	40 000,00
6.	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego	25 000,00
Razem		350 000,00

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych

Gmina Lesko

2019

KROKUS. Pracowania profilaktyczna

Spis treści

Ogólna charakterystyka gminy Lesko	20
Metryka gminy	20
Skala problemów społecznych	20
Zasoby gminy pomocne w rozwiązywaniu problemów społecznych	20
Problemy społeczne w opinii dorosłych mieszkańców gminy Lesko	21
Hierarchia ważności problemów w gminie	23
Alkohol	24
Opinia sprzedawców na temat alkoholu	31
Narkotyki	34
Problemy społeczne w opinii dzieci i młodzieży w Gminie Lesko	37
Palenie papierosów	37
Alkohol	39
Narkotyki	41
Zagrożenia związane z nowymi technologiami	44
Zjawisko przemocy w szkole i jej okolicach	48
Przemoc domowa w rodzinach uczniów	52
Problem przemocy domowej w Gminie Lesko	60
Wnioski i rekomendacje	71

Ogólna charakterystyka gminy Lesko

Metryka gminy

Lesko to gmina miejsko-wiejska, położona w województwie podkarpackim, w powiecie leskim. Siedzibą gminy jest miasto Lesko. Zamieszkała jest przez 11 245 mieszkańców, z czego 5 453 to mężczyźni, a 5 792 stanowią kobiety (stan na dzień 31.10.2019). 5340 osób zamieszkuje miasto Lesko, natomiast poszczególne wsie i ich liczba mieszkańców wygląda następująco: Bachlawa 236 osób, Bezmiechowa dolna 490 osób, Bezmiechowa Górna 257 osób, Dziurdziów 188 osób, Glinne 324, Hoczew 755, Huzele 492 mieszkańców, Jankowce 568 osób, Łączki 227 osób, Łukawica 372 osoby, Manasterzec 537 osób, Postołów 223 osoby, Średnia Wieś 1059 osób oraz Weremień 177 mieszkańców. Powierzchnia gminy to 111,6 km².

W gminie odnotowano w latach 2017-2018 ujemny przyrost naturalny (więcej osób zmarło niż się urodziło) oraz dodatni przyływ ludności (więcej osób zameldowało się w gminie niż z niej wymeldowało).

Skala problemów społecznych

Na terenie gminy istnieje problem bezrobocia. Jako bezrobotnych zostało odnotowanych 652 osoby, z czego 300 osób zamieszkuje miasto Lesko. Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej, która dotyczy niemal trzydziestu rodzin i są to głównie formy przemocy fizycznej, ekonomicznej i psychicznej oraz kombinacje różnych form przemocy. W gminie wypłaca się 551 świadczeń zasiłków stałych.

Zasoby gminy pomocne w rozwiązywaniu problemów społecznych

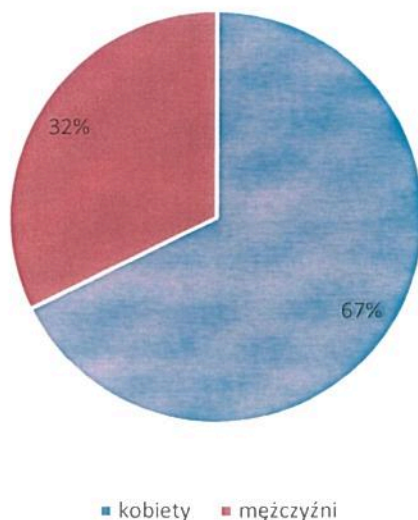
Na terenie gminy działa Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W celu przeciwdziałania przemocy domowej w 2018 na terenie gminy działały zespoły interdyscyplinarne, tworząc grupy robocze prowadzące 38 spraw w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Najczęściej udzielano pomocy proponując ofiarom miejsce w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej w Lesku oraz poprzez wsparcie pracownika socjalnego.

Ponadto na terenie gminy działa Środowiskowy Dom Samopomocy. MGOPS przyznaje również wsparcie w postaci Specjalistycznych Usług Opiekuńczych.

Problemy społeczne w opinii dorosłych mieszkańców gminy Lesko

W celu poznania opinii dorosłych mieszkańców Gminy Lesko na temat problemów społecznych przeprowadzono ankietę metodą papier-ołówek. Badanie przeprowadzono w czwartym kwartale 2019 roku. Wzięło w nim udział łącznie 200 mieszkańców gminy, wypełniając ankietę na temat spożywania alkoholu oraz przemocy w rodzinie.

Płeć osób biorących udział w badaniu

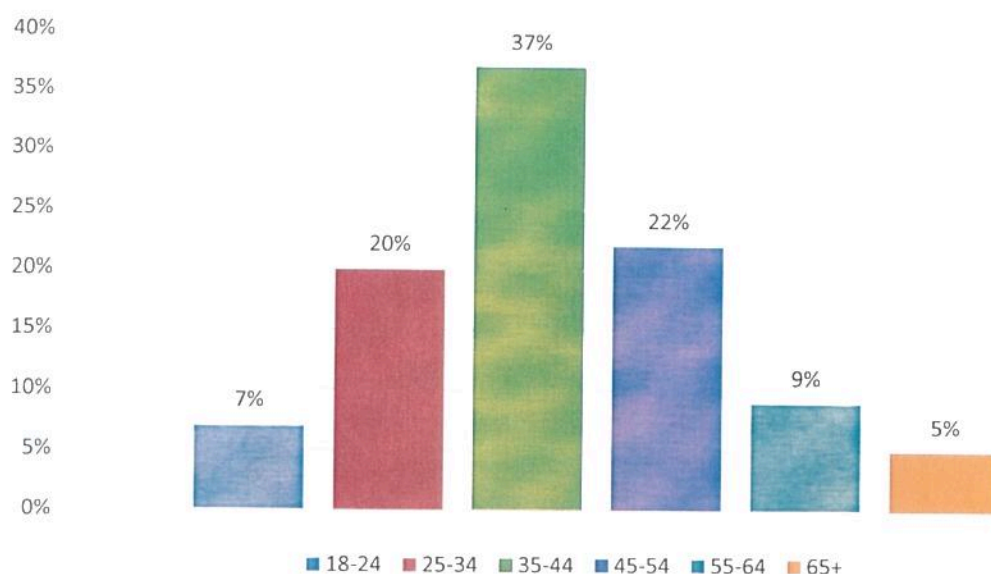

Wykres. *Płeć osób badanych.*

W badaniu wzięło udział 67% kobiet oraz 32% mężczyzn. Cztery osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie o płeć.

Największą część badanych stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (37%). Drugą pod względem liczności grupą były osoby w wieku 45-54 (22%) oraz podobnie liczna grupa 25-34 latków (20%). Mniej liczni byli badani w wieku 18-24 lat, 55-64 lat oraz powyżej 65 roku życia (grupy te stanowiły kolejno: 7%, 9% oraz 5% wszystkich badanych). Trzy osoby nie udzieliły odpowiedzi dotyczącej wieku.

Wiek badanych osób dorosłych w Gminie Lesko

Wykres. Rozkład wieku w grupie osób badanych.

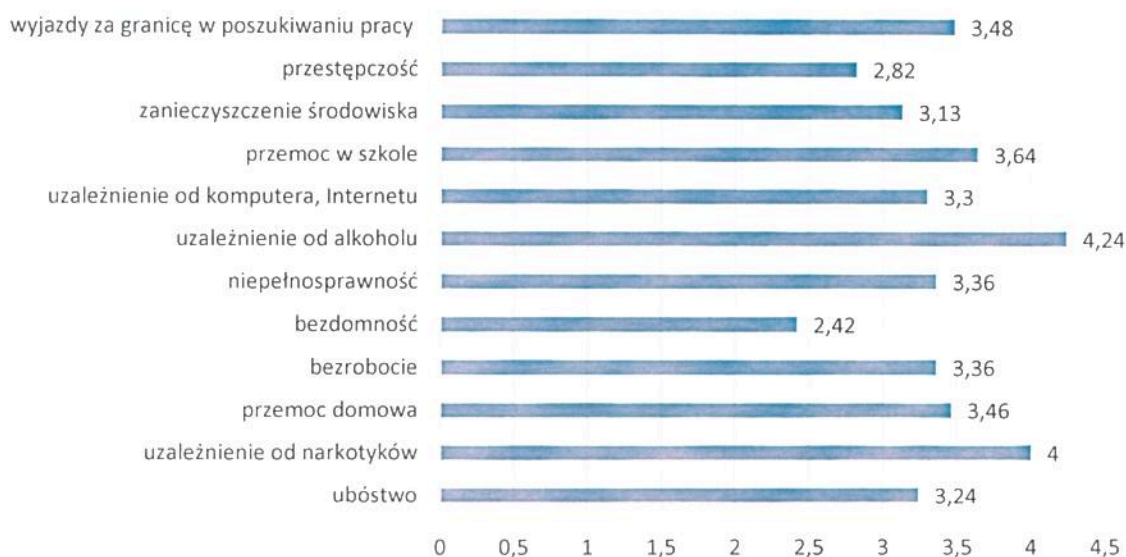
Badani byli pytani również o swoje wykształcenie. W prezentowanej grupie 47% osób miało wykształcenie średnie, 23% badanych deklaroowało wykształcenie wyższe, 15% niepełne wyższe. Natomiast najmniej liczną grupą były osoby z wykształceniem zawodowym (12%) oraz podstawowym (3%). W stosunku pracy pozostawało aż 80% badanych. Jako osoby niepracujące zadeklarowało się 19% badanych osób. Tylko 1% badanych udzielił odpowiedzi, iż pytanie to ich nie dotyczy.

Wyniki ankiety przedstawiono w postaci liczbowej lub procentowej w zależności od konkretnego pytania oraz charakteru udzielanej odpowiedzi (pytania z możliwością wielokrotnego wyboru, jednokrotnego, pytania o hierarchię). Część badanych osób nie udzieliła odpowiedzi na wszystkie pytania.

Hierarchia ważności problemów w gminie

Ankietowani zostali poproszeni o określenie na skali od 1 do 5, jak ważne w ich odczuciu są poszczególne problemy społeczne w Gminie Lesko (ocena „1” oznaczała, że dana kwestia jest zupełnie nieważna, zaś „5” – bardzo ważna). Poniżej przedstawiono uśrednione wyniki ważności konkretnych problemów społecznych. Im wyższa średnia tym ważniejszy jest problem w gminie w opinii respondentów.

Średnia ważność problemów społecznych w Gminie Lesko

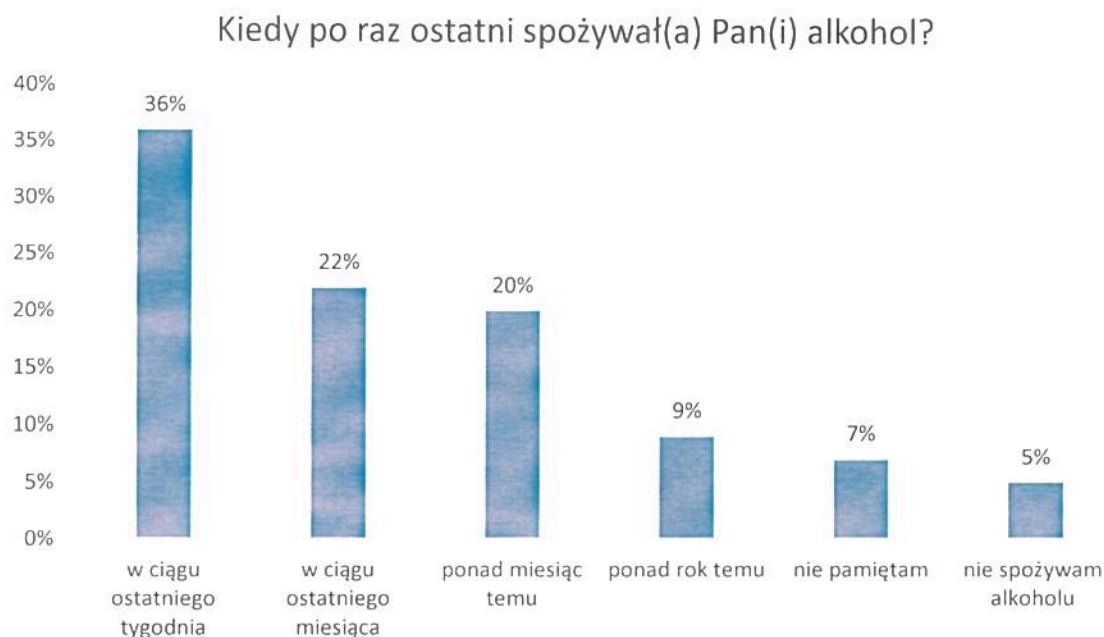

Wykres. Średnia ważności określonych problemów społecznych ocenianych przez mieszkańców gminy.

Biorąc pod uwagę powyższe dane można uznać, że za dwa najważniejsze problemy w gminie ankietowani uznali uzależnienie od alkoholu oraz uzależnienie od narkotyków. Ważnymi kwestiami są również takie problemy jak: emigracja, przemoc w szkole, przemoc domowa. Nieco mniejszą średnią uzyskały takie problemy jak: uzależnienie od komputera, niepełnosprawność, bezrobocie czy ubóstwo. Mniej ważnymi problemami z punktu widzenia respondentów są: przestępczość, zanieczyszczenie środowiska oraz bezdomność, której średnia ważność wskazana przez respondentów wynosi 2,42.

Alkohol

Jednym z najważniejszych problemów gminy, w opinii mieszkańców, stanowi uzależnienie od alkoholu. Pytania w ankiecie dotyczące alkoholu obejmowały takie kwestie jak częstość spożywania alkoholu przez respondenta, zachowania związane z alkoholem, także te łamiące prawo oraz poglądów i przekonań na temat spożywania alkoholu w gminie i doświadczeń własnych ankietowanych.

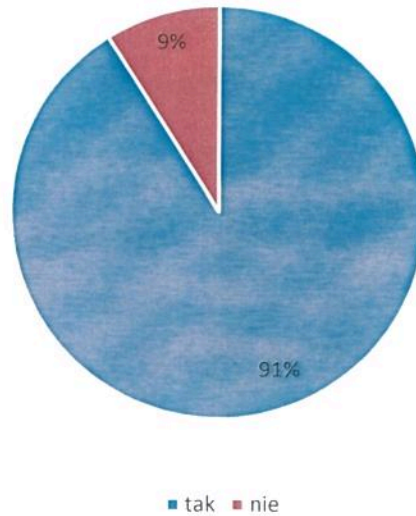

Wykres. Częstość spożywania alkoholu w ostatnim czasie przez respondentów.

Największa część respondentów zadeklarowała, że ostatnie spożycie alkoholu miało miejsce w ciągu ostatniego tygodnia (36%), natomiast podobny odsetek ankietowanych udzielił odpowiedzi, że spożywało alkohol w ciągu ostatniego miesiąca i ponad miesiąc temu (kolejno 22% i 20%). Najmniejszą popularnością cieszyły się odpowiedzi mówiące, że od ostatniego spożycia minął ponad rok, respondent nie pamięta kiedy ostatnio pił oraz że nie spożywa alkoholu w ogóle (kolejno 9%, 7% i 5% ankietowanych).

W odniesieniu do problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu w ankiecie zawarto pytanie, mające na celu ocenę rzeczywistej skali problemu, a nie jedynie jej teoretycznego i związanego z opinią wymiaru. Dlatego respondentom zadano pytanie o to czy znają osobiście osoby uzależnione od alkoholu.

Czy zna Pan(i) osoby uzależnione od alkoholu?

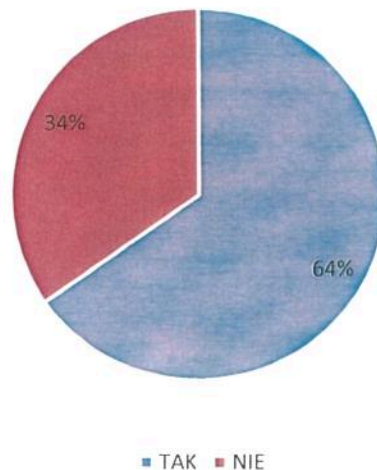

Wykres. *Znajomość osobista osób uzależnionych od alkoholu.*

Odpowiedzi uzyskane na to pytanie sugerują, że mieszkańcy gminy określili uzależnienie od alkoholu jako jeden z najważniejszych problemów społecznych opierając się na własnych doświadczeniach. Aż 91% osób ankietowanych zna osobiście osoby uzależnione od alkoholu. Jedynie 9% badanej próby nie ma styczności z osobami uzależnionymi.

Zapytano również o kwestie związane ze spożywaniem alkoholu, które naruszają porządek publiczny oraz łamią przepisy prawa (jazda pod wpływem alkoholu, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, spożywanie i zakup alkoholu przez nieletnich). Poniżej przedstawiono wyniki odnoszące się do tych kwestii.

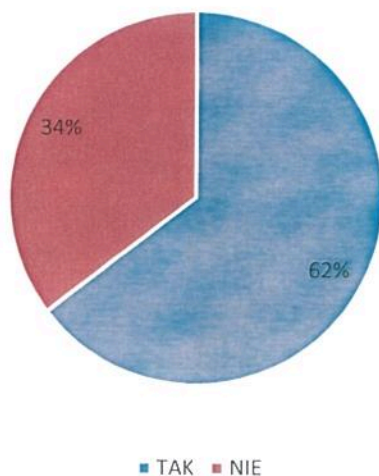
Czy słyszał(a) Pan(i) o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim?

Wykres. Sprzedaż alkoholu osobom nieletnim w opinii mieszkańców gminy.

64% mieszkańców gminy Lesko słyszało o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim, z takim zjawiskiem nie spotkało się 34% badanych.

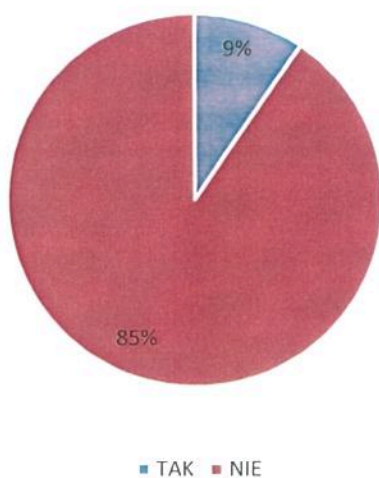
Czy słyszał(a) Pan(i) o przypadkach jazdy po alkoholu wśród osób w Pana/i otoczeniu?

Wykres. Jazda samochodem pod wpływem alkoholu w opinii mieszkańców gminy

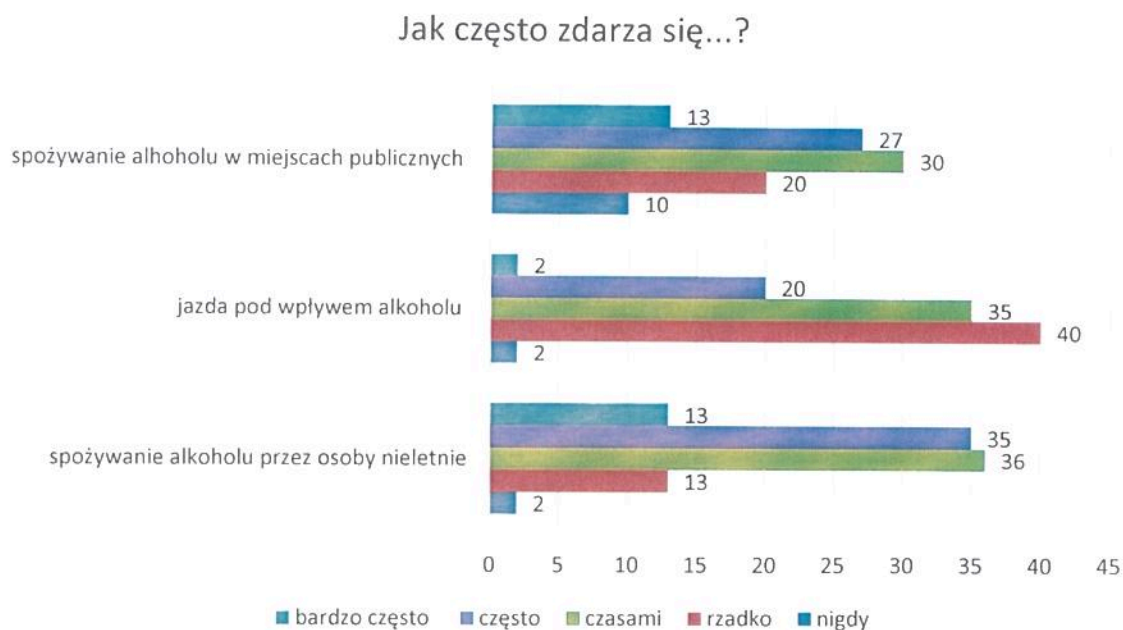
Większość respondentów słyszała o przypadkach jazdy po spożyciu alkoholu wśród osób ze swojego otoczenia (aż 62% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej. 34% badanych nie słyszało o takich przypadkach wśród znanych sobie osób.

Czy zdarzyło się Pan/i prowadzić pojazd po spożyciu alkoholu?

Wykres. Jazda po spożyciu alkoholu wśród ankietowanych.

W pytaniu odnoszącym się do badanych osobiście, jedynie 9% przyznało, że zdarza im się prowadzić pojazdy po spożyciu alkoholu, natomiast zaprzeczyło aż 85% badanych.

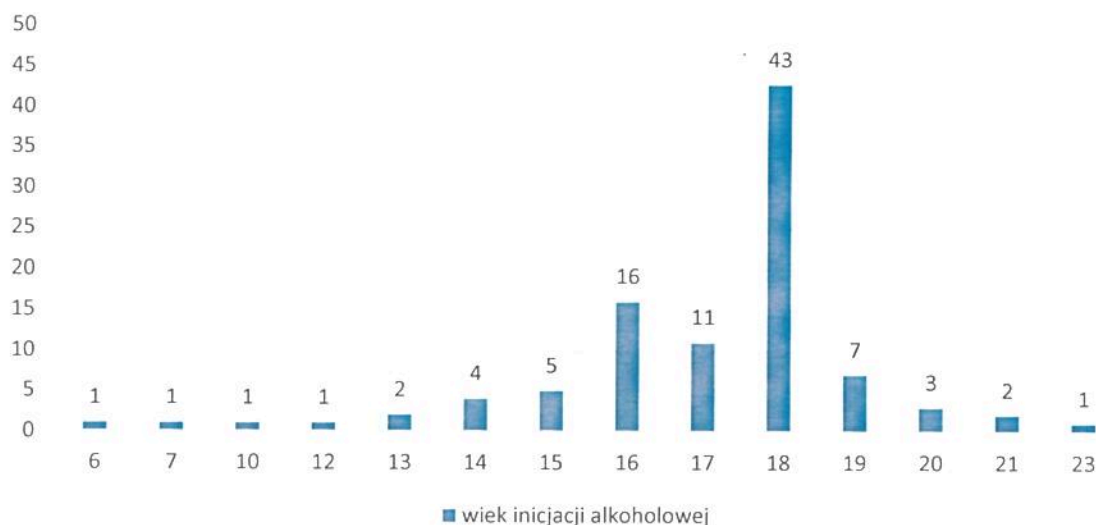

Wykres. Częstość spożywania alkoholu przez młodzież, spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz jazdy po spożyciu alkoholu w opinii mieszkańców.

Na temat częstotliwości zjawisk związanych z alkoholem zauważono, że w przypadku pytania o częstość jazdy pod wpływem alkoholu najwięcej ankietowanych udzieliło odpowiedzi średnich (20 osób uważa że to częsty problem, 35 że zdarza się to czasami, a aż 40 badanych powiedziało, że to rzadko spotykane zjawisko). Podobne wyniki dotyczą spożywania alkoholu przez nieletnich oraz spożywania w miejscu publicznym. Jednak warto zauważyć, że w tych przypadkach rośnie liczba ankietowanych, którzy wskazują, że obydwie problemy to problemy pojawiające się bardzo często (po 13 ankietowanych w przypadku spożywania alkooolu przez nieletnich oraz spożywania alkoholu w miejscach publicznych).

Badani wypowiedzieli się także na temat wieku inicjacji alkoholowej własnej oraz opinii na temat tego od jakiego wieku powinno być legalne spożywanie alkoholu. Zbadano również jakie są preferencje dotyczące alkoholu wśród badanych oraz jaki alkohol został przez nich spożyty po raz pierwszy.

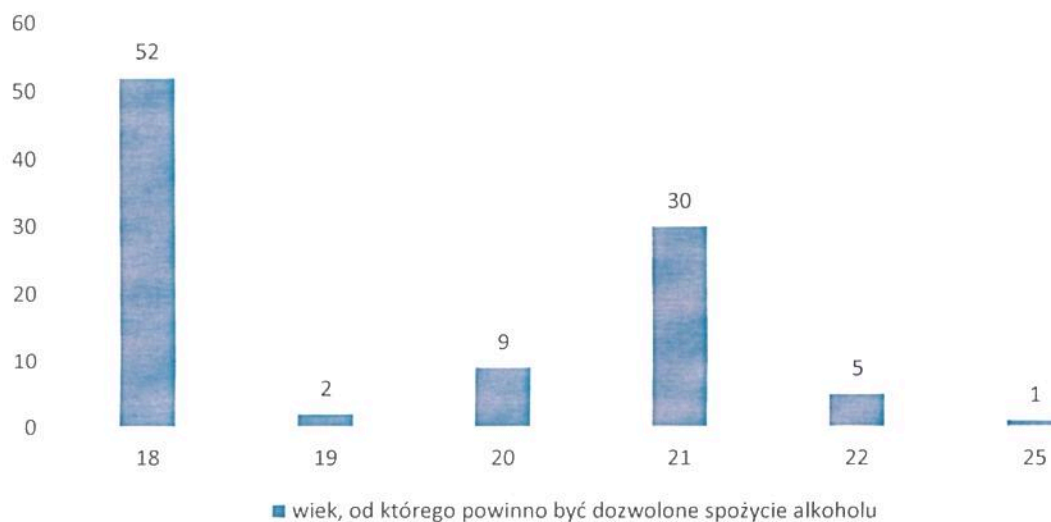
W jakim wieku miał/a Pan/i po raz pierwszy kontakt z alkoholem?

Wykres. Liczba osób, która w danym wieku miała po raz pierwszy kontakt z alkoholem.

Największa część ankietowanych deklarowała, że miała kontakt z alkoholem po raz pierwszy w wieku 18 lat (co jest zgodne z prawem). Część ankietowanych odpowiedziała, że miała kontakt z alkoholem przed ukończeniem 18 roku życia, szczególnie odznacza się tutaj granica 16 roku życia, kiedy to pierwsze spożycie alkoholu zadeklarowało 16 osób. Do 16 roku życia łącznie zadeklarowało 15 osób swoją inicjację alkoholową, z czego najwcześniejsze spożycie alkoholu wskazano w wieku 6 lat. 44% ankietowanych miało kontakt z alkoholem przed ukończeniem 18 roku życia.

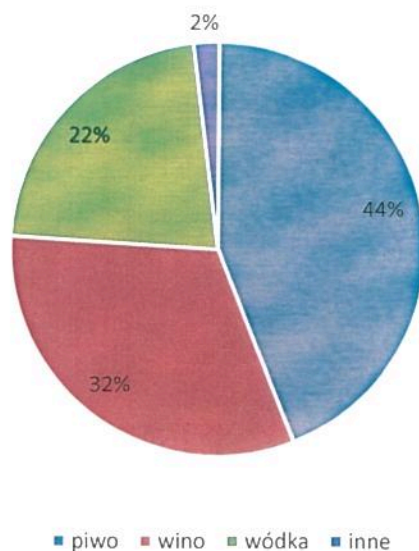
Od którego roku życia powinno być dozwolone spożywanie alkoholu?

Wykres. Liczba osób, w których opinii powinno być dozwolone spożycie alkoholu od danego wieku.

Większość ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu powinno być dozwolone od 18 roku życia (53% badanych), natomiast 48% uważa, że wiek ten powinien zostać podniesiony. Szczególnie często wskazywany był wiek 21 lat (30 osób badanych).

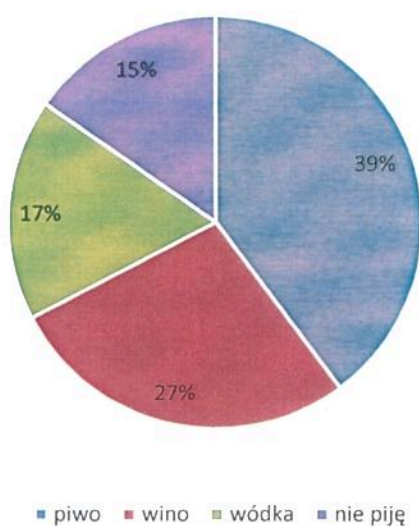
Z jakim alkoholem miał/a Pan/i kontakt po raz pierwszy?

Wykres. Procent osób badanych w zależności od rodzaju alkoholu, z którym zetknęli się podczas inicjacji alkoholowej.

W pierwszym kontakcie z alkoholem 44% badanych miało styczność z piwem, 32% z winem, natomiast 22% z wódką.

Jaki rodzaj alkoholu najczęściej Pan/i spożywa?

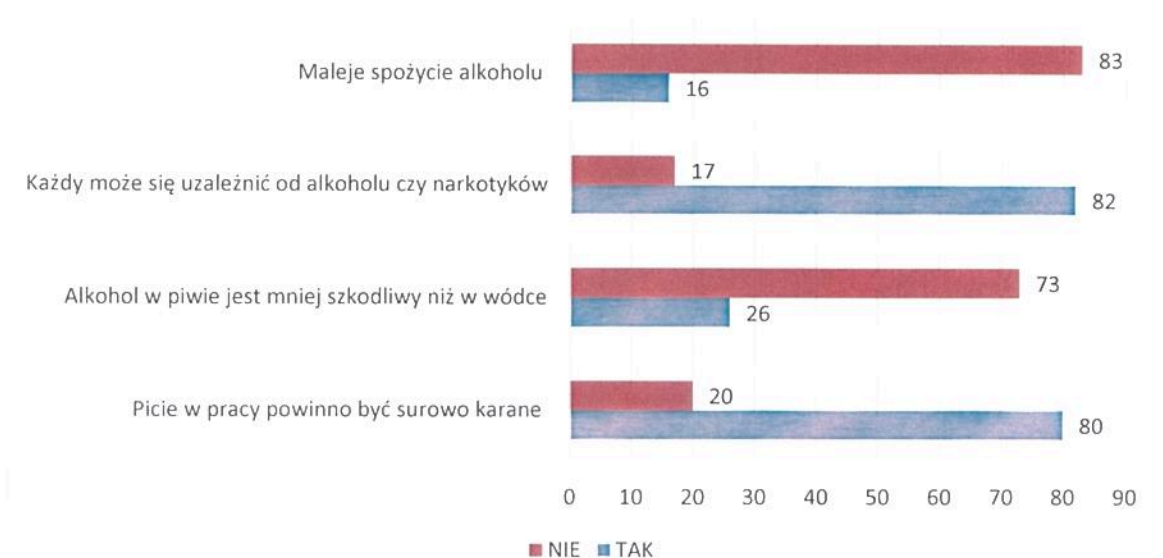

Wykres. Procent osób badanych w zależności od najczęściej spożywanego alkoholu.

Najczęściej spożywanym przez badanych alkoholem jest piwo (39%), następnie wino (27%). Spożycie wódki jako najczęściej pijanego alkoholu zadeklarowała podobna ilość badanych do tych, którzy nie piją w ogóle (spożycie wódki 17%, nie pije- 15%). Warto jednak zauważyć, że znaczą część grupy osób badanych stanowią kobiety, co może mieć związek z mniejszą częstością wskazywania alkoholu z grupy wysokoprocentowych.

Zbadano również opinie mieszkańców gminy Lesko na tematy związane ze spożywaniem alkoholu w odniesieniu do społeczeństwa i ogólnie przyjętych norm.

Opinie badanych na temat spożywania alkoholu

Wykres. Liczba osób badanych wyrażających swoją opinię na temat spożywania alkoholu.

Osoby badane w większości uważają, że nie maleje spożycie alkoholu oraz że każdy może się uzależnić od alkoholu czy narkotyków (83 i 82 osoby). Zdecydowana większość (w stosunku 73 osoby do 26) uważa, że alkohol w piwie jest równie szkodliwy jak ten w wódce, a osiemdziesięcioro respondentów uważa, że picie w pracy oraz przychodzenie do pracy pod wpływem alkoholu powinno być surowo karane.

Opinia sprzedawców na temat alkoholu

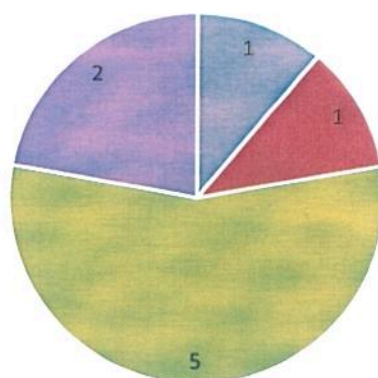
W ramach przeprowadzonych badań udało się dotrzeć do 9 sprzedawców na terenie gminy Lesko, którzy wypełnili specjalnie dla nich przygotowane ankiety. Pytania dotyczyły głównie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, okazywania dowodu, ale również spożywania alkoholu na terenie sklepu i konieczności interwencji policji.

Na pytanie „Czy słyszał/a Pan/i o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim w Państwa Gminie?” 100% ankietowanych udzieliło odpowiedzi pozytywnej. Na pytanie jak często się to zdarza 4 sprzedawców oceniło, że rzadko, 2-óch czasami, jeden sprzedawca ocenił to zjawisko jako bardzo częste, a jeden nie udzielił odpowiedzi.

67% ankietowanych sprzedawców przyznało, że zdarzyło się że w ich sklepie niepełnoletni chciał zakupić alkohol. 11% badanych sprzedawców nie spotkało się z takim przypadkiem, a dwóch nie udzieliło odpowiedzi.

Na pytanie jak często się zdarza taka sytuacja, kiedy nieletni chcą zakupić w sklepie danego sprzedawcy alkohol większość oszacowała, że zdarza się to czasami (56%).

Jak często zdarza się, że niepełnoletni chce kupić alkohol w Pana/Pani sklepie?

■ nigdy ■ rzadko ■ czasami ■ bardzo często

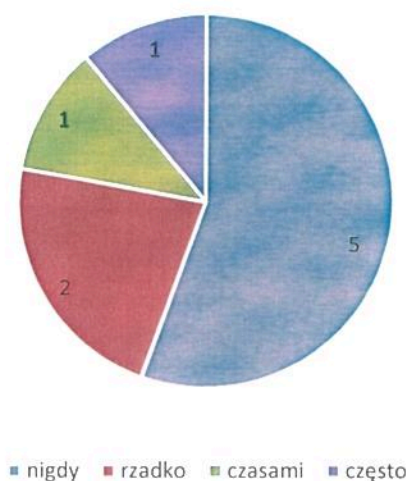
Wykres. Liczba sprzedawców deklarująca częstotliwość z jaką nieletni chcą kupić alkohol w ich sklepie.

89% badanych sprzedawców zadeklarowało, że nie zdarzyło się, by sprzedali niepełnoletniemu alkohol. Jeden sprzedawca przyznał, że taka sytuacja miała miejsce. Na pytanie o to, czy zdarzyło się, że sprzedawca sprzedał alkohol osobie wyglądającej na niepełnoletnią bez proszenia o dowód osobisty 33% przyznało, że taka sytuacja miała miejsce w ich sklepie, natomiast 67% zaprzeczyło. Sprzedawcy odpowiedzieli również na pytanie dotyczące tego, czy zdarzało im się prosić o okazanie dowodu tożsamości osobę, która

wyglądała na niepełnoletnią i chciała zakupić u nich alkohol. 89% przyznało, że taka sytuacja miała miejsce w ich sklepie, 11%, czyli jeden sprzedawca, odpowiedział, że nie było takiej sytuacji.

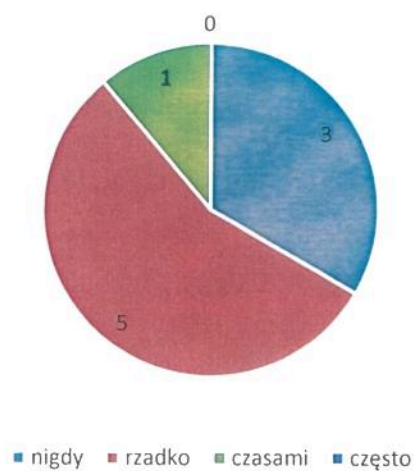
Sprzedawcy odpowiedzieli również na pytania o spożywanie alkoholu na terenie sklepu. 22% sprzedawców z gminy Lesko odpowiedziało, że zdarza się że klienci spożywają alkohol na terenie ich sklepu. Na pytanie o to, czy taka sytuacja ma miejsce często 56% odpowiedziało, że nigdy nie spożywano alkoholu na terenie sklepu, 22% że rzadko się to zdarza i po jednej osobie przyznało, że takie sytuacje mają miejsce czasami i bardzo często.

Jak często zdarza się, że klienci spożywają alkohol na terenie sklepu?

Wykres. Liczba sprzedawców deklarujących częstość spożywania alkoholu na terenie ich sklepu. Mimo zadeklarowanego niespożywania alkoholu na terenie sklepu, aż 67% sprzedawców przyznało, że zdarzyło im się wezwać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę będącą pod wpływem alkoholu na terenie sklepu lub w jego pobliżu. 56% odpowiedziało, że taka sytuacja miała miejsce rzadko, 33% że nigdy, natomiast jeden sprzedawca zadeklarował, że takie sytuacje zdarzają się czasami.

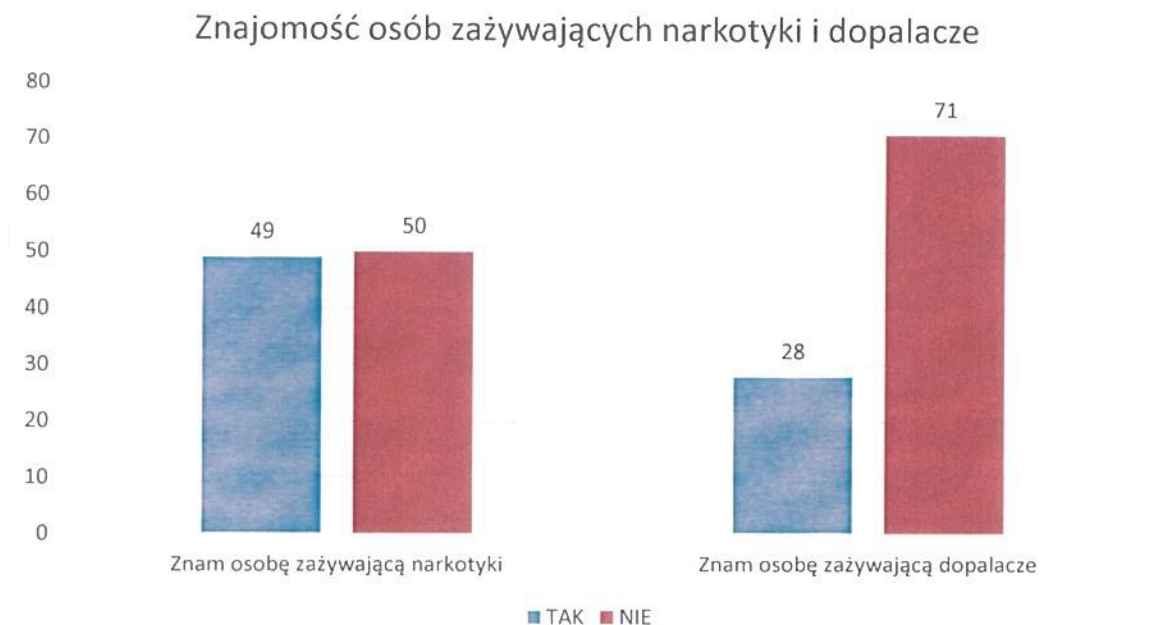
Jak często zdarza się wezwać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie sklepu lub w jego pobliżu?

Wykres. Liczba sprzedawców oceniających częstość wzywania policji do osób zakłócających porządek i będących pod wpływem alkoholu na terenie sklepu lub w jego pobliżu.

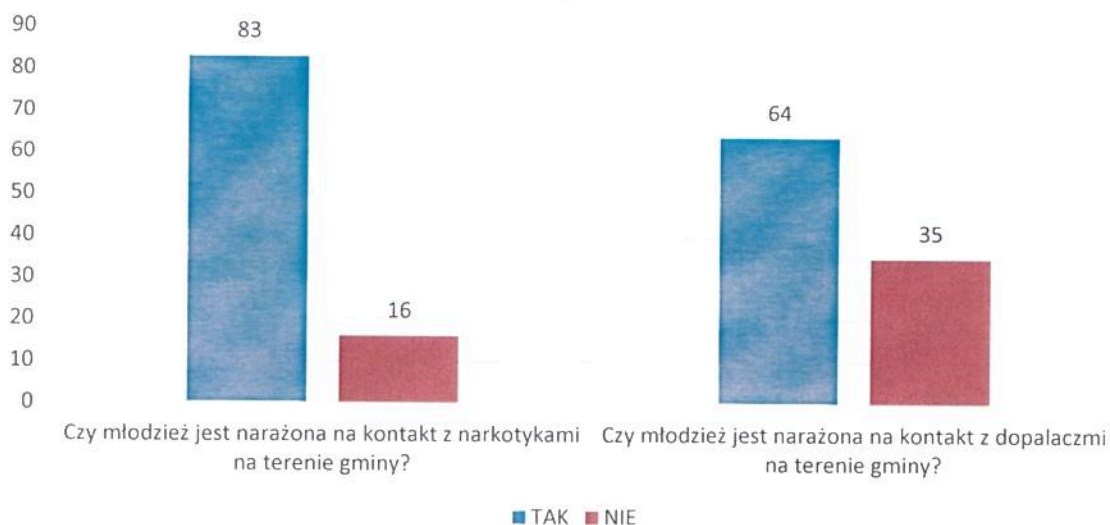
Narkotyki

Uzależnienie od narkotyków jest drugim pod względem częstości wskazań przez badanych ważnym problemem społecznym występującym w gminie Lesko. Niemal połowa badanych osób zna kogoś, kto zażywa narkotyki (49%) a 28% badanych zna osobę, która zażywa dopalacze.

Wykres. Znajomość osobista osób zażywających narkotyki i/lub dopalacze przez mieszkańców gminy
Zbadano również opinie mieszkańców na temat narażenia młodzieży na kontakt z narkotykami na terenie ich gminy. Aż 83% ankietowanych uważa, że młodzież jest narażona na kontakt z narkotykami na terenie Leska. 64% badanych uważa podobnie jak chodzi o kwestie związane z dopalaczami.

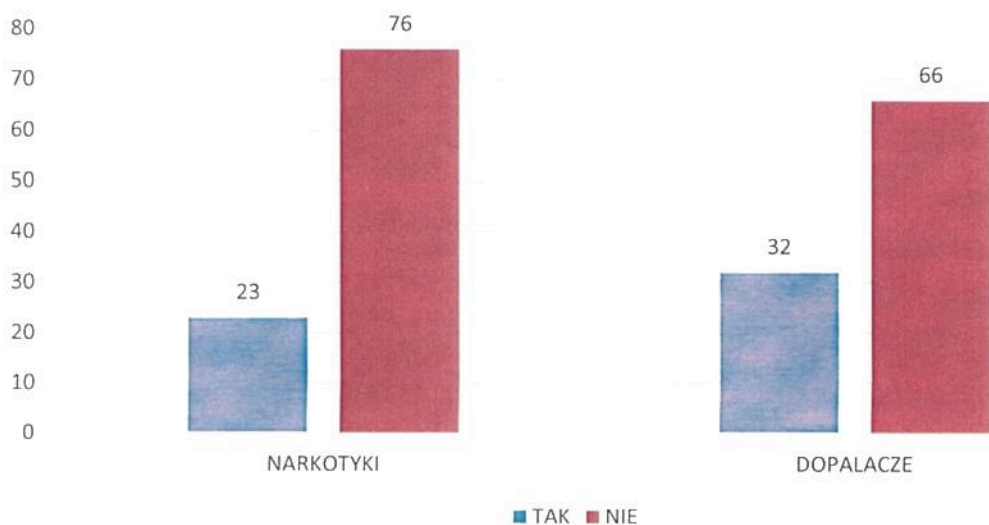
Narażenie młodzieży w gminie na kontakt z narkotykami i/lub dopalaczami

Wykres. *Opinia mieszkańców gminy na temat narażenia młodzieży na kontakt z narkotykami i/lub dopalaczami na terenie gminy Lesko.*

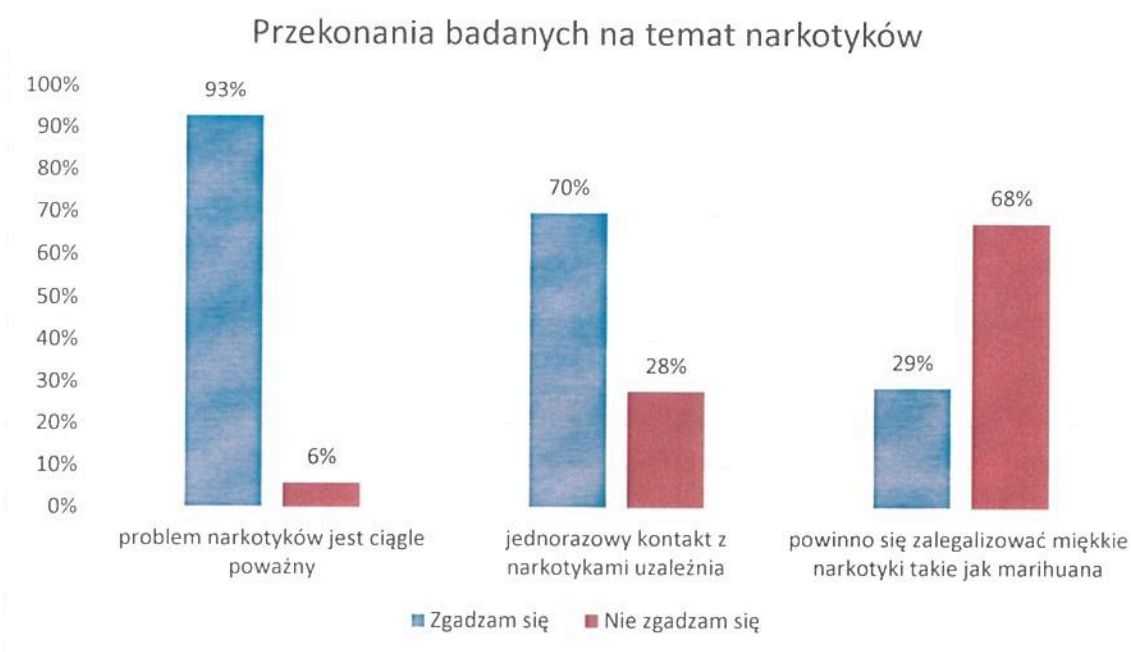
Ważną kwestią jest również dostęp do narkotyków oraz dopalaczy na terenie gminy. Według ankietowanych dostęp do narkotyków nie jest trudny na terenie gminy (76 % uważa, że dostęp do narkotyków jest łatwy). Trudniej uzyskać dostęp do dopalaczy (66% ankietowanych uważa, że dostęp do dopalaczy jest łatwy).

Czy trudno jest uzyskać dostęp do dopalaczy/narkotyków na terenie gminy?

Wykres. Liczba mieszkańców gminy wyrażająca opinię na temat trudności dostępu do narkotyków/dopalaczy na terenie gminy.

Przekonania ankietowanych mieszkańców na temat narkotyków i dylematów społecznych związanych z narkotykami przedstawia poniższy wykres.

Wykres. Procent osób badanych zgadzających się z podanymi stwierdzeniami na temat narkotyków.

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że problem narkotyków jest nadal i ciągle poważny (93% badanych zgadza się z taką opinią), natomiast 70% jest przekonanych, że już jednorazowy kontakt z narkotykiem może uzależnić. Przeciwnym legalizacji miękkich narkotyków, takich jak marihuana jest nadal ponad połowa badanych – 68% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że powinno się zalegalizować miękkie narkotyki.

Problemy społeczne w opinii dzieci i młodzieży w Gminie Lesko

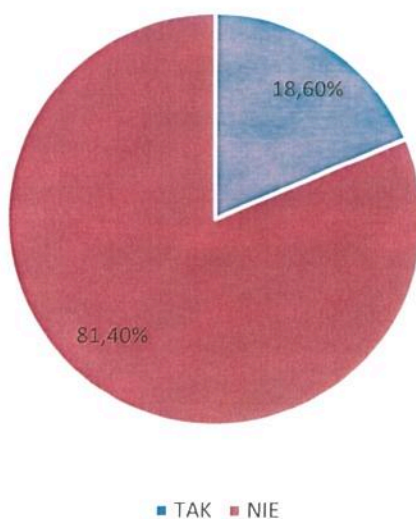
Na temat problemów społecznych przeprowadzono badanie wśród młodzieży posługując się arkuszami ankiet plików Google. Rozesłano trzy ankiety do ośmiu szkół, z czego uczniowie nie wszystkich szkół uzupełnili wszystkie ankiety. W badaniu wzięły udział szkoły z gminy Lesko: Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Andersa w Lesku (uczniowie tej szkoły nie wypełnili ankiet), Szkoła Podstawowa Fundacji Elementarz im. Szybowników Polskich w Bezmiechowej Dolnej, Szkoła Podstawowa Fundacji Elementarz w Manastercu, Szkoła Podstawowa im. Wincentego Pola w Lesku, Zespół Szkół Leśnych w Lesku, Zespół Szkół Samorządowych w Hoczwi, Zespół Szkół Samorządowych w Średniej Wsi, Zespół Szkół Technicznych i Artystycznych w Lesku. Dzieci i młodzież odpowiadali na pytania dotyczące takich problemów jak palenie papierosów, alkohol, narkotyki, zagrożenia związane z nowymi technologiami oraz na temat poczucia bezpieczeństwa w szkole i w domu oraz agresji i przemocy. Poniżej zaprezentowano wyniki badań przeprowadzonych wśród młodzieży i dzieci uczęszczających do szkół na terenie gminy Lesko.

Palenie papierosów

Ankiety na temat palenia papierosów wypełniło 415 uczniów, których średnia wieku wynosiła 12,35 lat. 39,4% badanych stanowiły dziewczęta, natomiast 60,6% chłopcy.

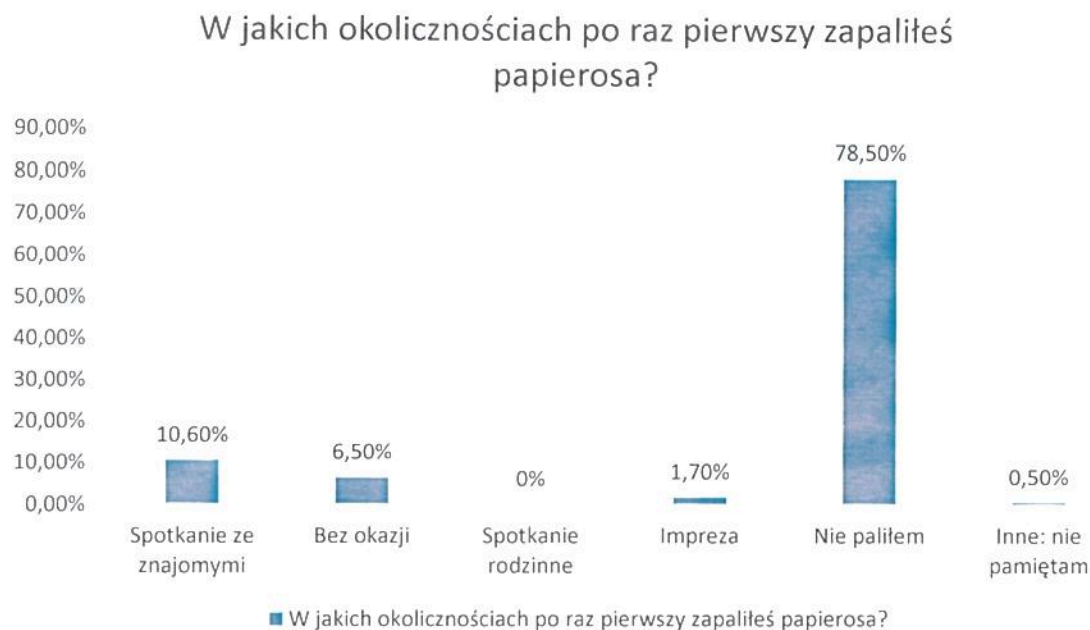
Na pytanie o to, czy kiedykolwiek uczeń palił papierosy 18,6% ankietowanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 81,4% zadeklarowało, że nigdy dotąd nie paliło papierosów.

Czy paliłeś kiedykolwiek papierosy?

Wykres. Procent dzieci i młodzieży palących papierosy.

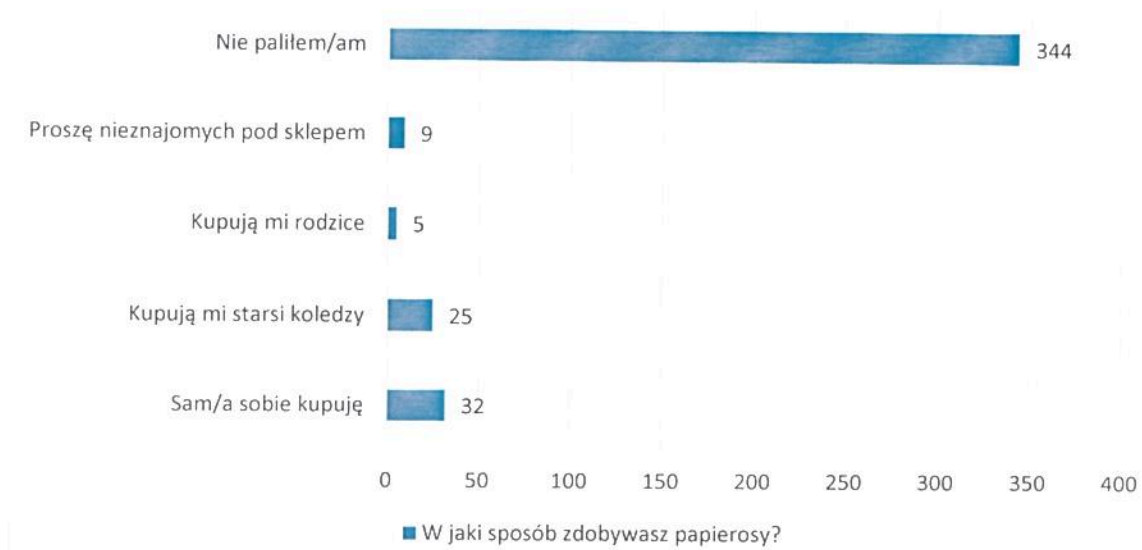
Zapytano również o to, w jakich okolicznościach po raz pierwszy ankietowani zapalili papierosa. Zdecydowana większość z tych, którzy inicjację mają już za sobą wskazała na spotkanie ze znajomymi (10,6%).

Wykres. Okoliczności towarzyszące inicjacji papierosowej dzieci i młodzieży z gminy Lesko.

Na pytanie o to, kiedy nastąpiła inicjacja papierosowa badanej próby 339 osób wskazało na odpowiedź, że nie palą papierosów, natomiast 50 ankietowanych, że inicjacja miała miejsce w podstawówce. 11 badanych wskazało, że po raz pierwszy zapaliło papierosa w gimnazjum. Na pytanie o to w jaki sposób dzieci i młodzież zdobywają papierosy najczęściej osób z palących wskazało na to, że samodzielnie je kupują (32 osoby) albo papierosy kupują ich starsi koledzy (25 wskazań).

W jaki sposób zdobywasz papierosy?

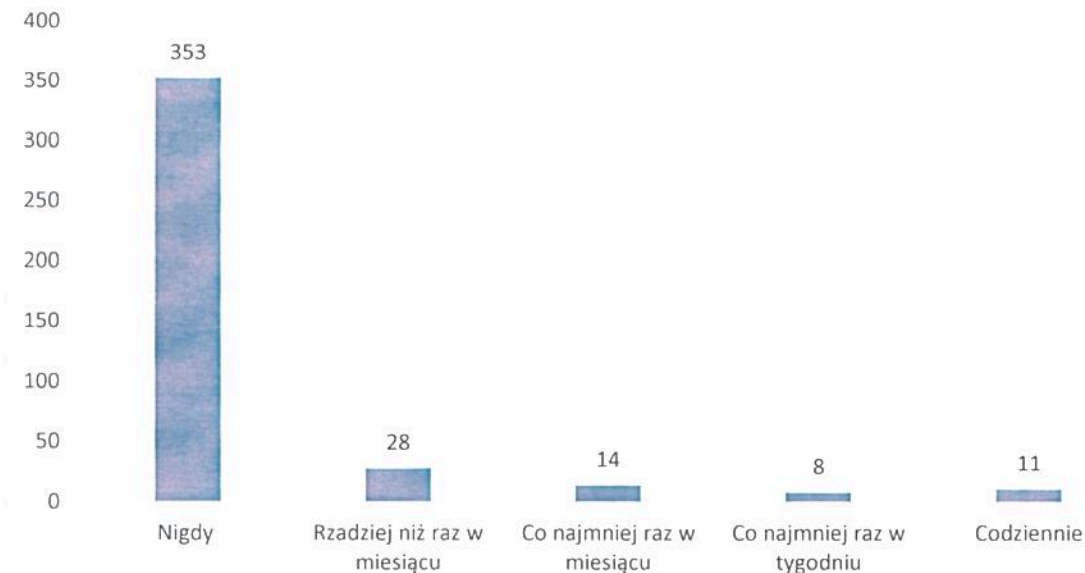

Wykres. Liczba dzieci i młodzieży ze względu na sposób zdobywania papierosów.

Alkohol

W ankiecie na temat alkoholu wzięło udział 415 uczniów, z czego 60,6% stanowili chłopcy, natomiast 39,6% dziewczęta. Średnia wieku wynosiła 12,35 lat.

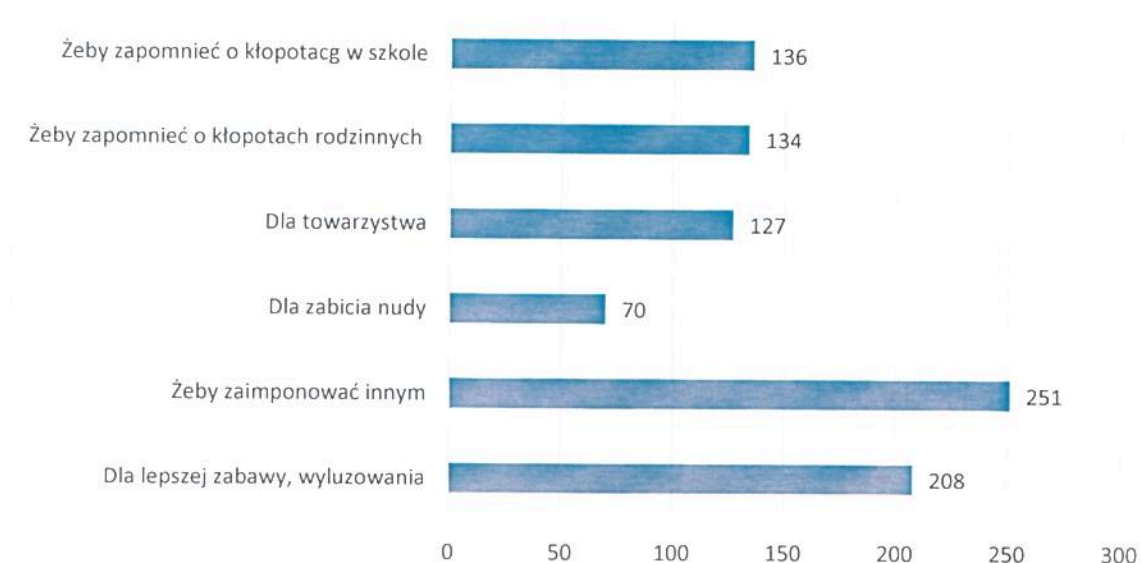
Jak często zdarza ci się spożywać alkohol?

Wykres. Liczba uczniów w zależności od częstotliwości spożywania alkoholu.

Zdecydowana większość uczniów nie sięga po alkohol. Zapytano młodzież i dzieci jak myślą, dlaczego sięga się po alkohol, jakie są najczęstsze przyczyny picia wśród młodzieży.

Dlaczego Twoim zdaniem młodzież sięga po alkohol?

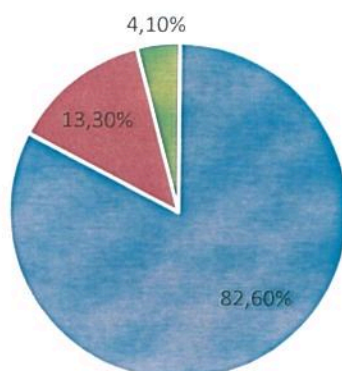
Wykres. *Opinia dzieci i młodzieży z gminy Lesko na temat możliwych przyczyn sięgania po alkohol przez młodzież.*

Najwięcej badanych wskazało, że przyczyną sięgania po alkohol przez młodzież jest chęć zaimponowania innym (251 badanych). Równie ważną przyczyną jest dla młodzieży lepsza zabawa i wyluzowanie, które można osiągnąć dzięki spożywaniu alkoholu (208 badanych udzieliło takiej odpowiedzi). Następnie wskazano chęć zapomnienia o kłopotach w szkole i rodzinnych (kolejno 136 i 134 wskazania) oraz picie dla towarzystwa (127 badanych). Najrzadziej wybieraną odpowiedzią była odpowiedź wskazująca na picie z nudy (70 wskazań).

Najczęściej wybieranym alkoholem przez młodzież jest piwo (9,4%), 3,4% wskazało że najczęściej pije wódkę. Natomiast reszta ankietowanych, czyli 81,6% uczniów szkół z gminy Lesko deklaruje, że nie spożywa alkoholu.

85,3% badanych deklaruje, że nie spożywają alkoholu. 10,4% młodzieży pijącej deklaruje, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie, natomiast 4,3% badanych przyznaje, że rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Zapytano również młodzież o przekonania ich rodziców na temat alkoholu i młodzieży.

Moi rodzice...

- Są całkowicie przeciwni picciu alkoholu przez osoby poniżej 18 roku życia
- Uważają, że osoby poniżej 18 roku życia mogą pić niewielkie ilości alkoholu
- Nie mają nic przeciwko picciu alkoholu przez osoby poniżej 18 roku życia

Wykres. *Opinia młodzieży na temat przekonań ich rodziców względem spożywania alkoholu.*

Zdecydowana większość młodzieży uważa, że ich rodzice są przeciwni spożywaniu alkoholu przed „osiemnastką” (82,6%), natomiast 13,3% młodzieży sądzi że ich rodzice uważają, że niepełnoletnia młodzież może spożywać niewielkie ilości alkoholu. Tylko 4,1% ankietowanych zaznaczyło, że rodzice nie mają nic przeciwko picciu alkoholu przez osoby niepełnoletnie.

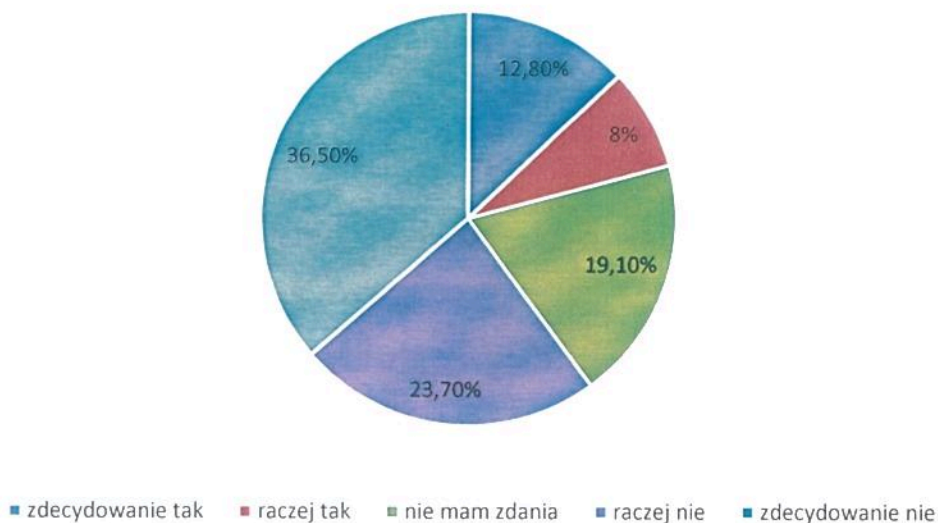
88,6% uczniów odpowiedziało, że wie co to znaczy, że ktoś jest uzależniony od alkoholu czy narkotyków, natomiast 11,4% uczniów szkół gminy Lesko nie wie, co oznacza, że ktoś jest uzależniony.

Narkotyki

Młodzież z gminy Lesko wypowiedziała się również na temat narkotyków i ich zażywania na terenie szkoły i gminy.

Większość ankietowanej młodzieży uważa, że osoby w jej wieku nie mają kontaktu z narkotykami. Łącznie około 20% uczniów uważa, że osoby w ich wieku mogą mieć kontakt z narkotykami.

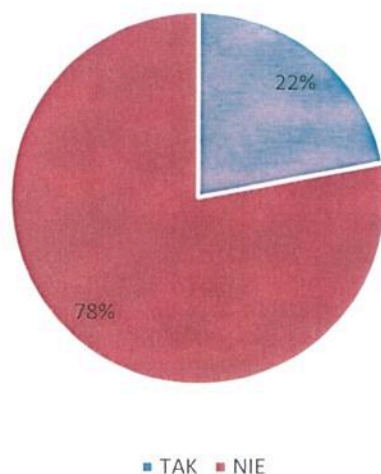
Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami?

Wykres. Procent ankietowanych uważających, że osoby w ich wieku mogą mieć kontakt z narkotykami.

18,8% ankietowanej młodzieży zna osobiście kogoś, kto zażywa narkotyki, natomiast 81,2% odpowiedziało, że nie zna nikogo, kto zażywałby narkotyki.

Czy uważasz, że w twojej szkole są uczniowie, którzy biorą narkotyki?

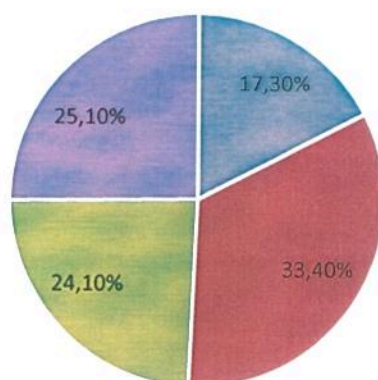
Wykres. Opinia badanych na temat zażywania narkotyków na terenie szkoły.

Większość uczniów uważa, że na terenie szkoły nie ma osób, które zażywają narkotyki (78%), natomiast 22% badanych sądzi, że w szkole są uczniowie, którzy biorą narkotyki.

6,3% wszystkich badanych uczniów przyznało w ankiecie, że zażywało narkotyki. Zapytani o to, jakie to były narkotyki trudno było doszukać się odpowiedzi, którą można by uznać za poważną. Większość uczniów odpowiadała w sposób ironiczny.

Badani odpowiedzieli również na pytanie dotyczące wiedzy na temat skutków zażywania poszczególnych narkotyków. 33,4% przyznało, że ma na ten temat jedynie ogólną wiedzę, 25,1%, że nie zna skutków zażywania narkotyków, a 24,1% że ma niewielką wiedzę na ten temat.

Czy wiesz jakie są skutki zażywania poszczególnych narkotyków?

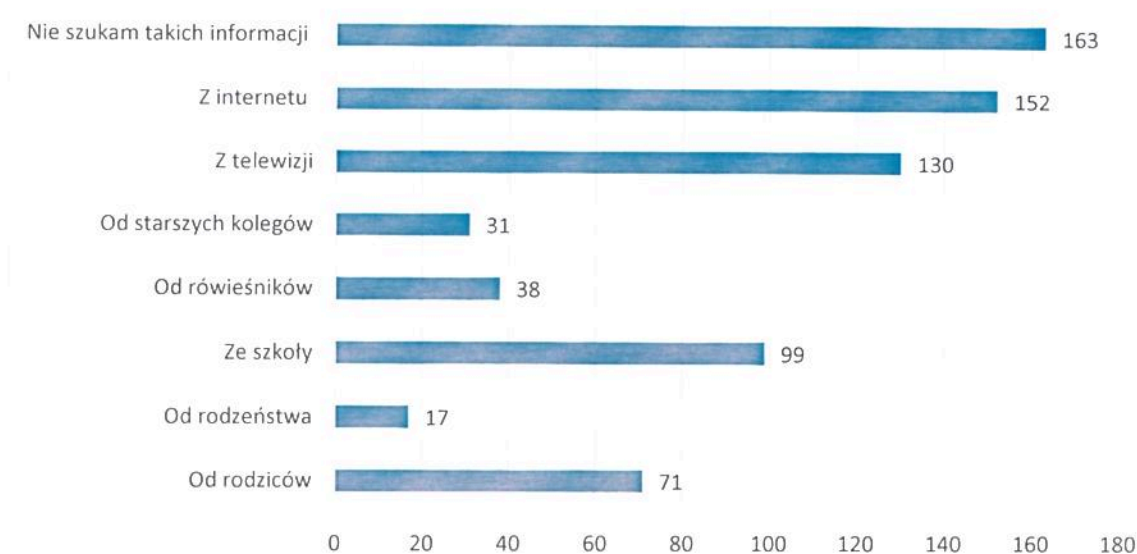

■ Szczegółowo się orientuję ■ Wiem ogólnie ■ Mam niewielką wiedzę na ten temat ■ Nie wiem

Wykres. Deklarowana wiedza na temat skutków zażycia poszczególnych narkotyków.

Wiedzę na temat narkotyków młodzież czerpie głównie z Internetu (152 wskazania) oraz telewizji (130 wskazań). 163 osoby zadeklarowały, że nie szukają takich informacji.

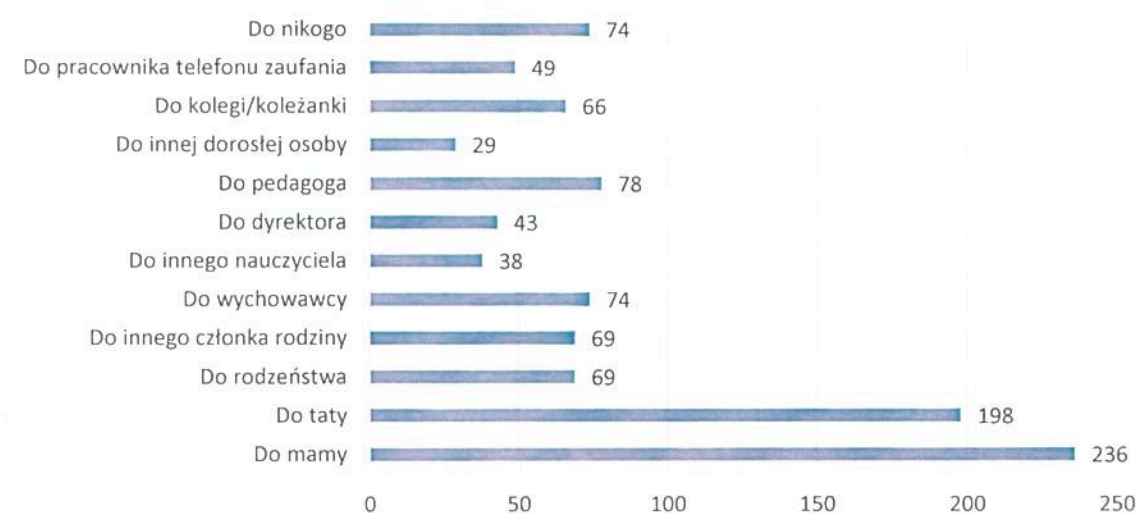
Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków?

Wykres. Deklarowane przez młodzież źródła wiedzy na temat narkotyków.

Młodzież, która miałaby problem z braniem substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) w największym stopniu zwróciłaby się do mamy (236 wskazań) oraz do taty (198 wskazań).

Do kogo byś się zwrócił, gdybyś miał problem związany z braniem narkotyków lub piciem alkoholu?

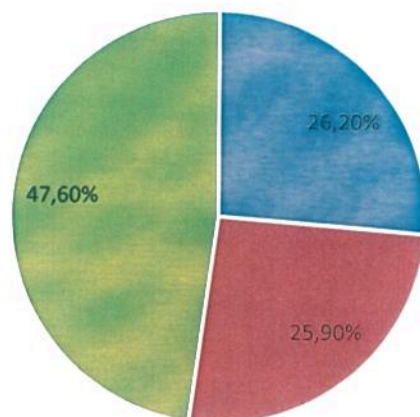

Wykres. Wybory młodzieży z gminy Lesko dotyczące osoby, do której zgłosiliby się z problemem z braniem narkotyków lub piciem alkoholu.

Zagrożenia związane z nowymi technologiami

Ankieta dotycząca nowych technologii oraz związanych z nimi zagrożeń wypełniło 286 osób, w tym 43% kobiet i 57% mężczyzn. Średnia wieku respondentów to 13,11 lat.

Ile czasu dziennie spędzasz korzystając z Internetu?

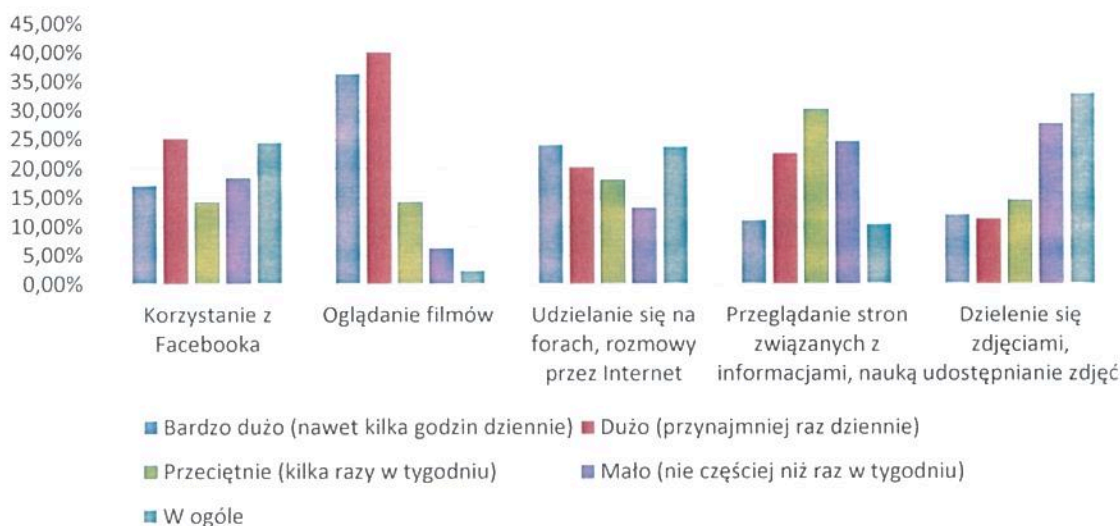
■ 1-2 godziny ■ 2-3 godziny ■ 3 i więcej godzin

Wykres. Ilość czasu spędzanego dziennie w Internecie przez młodzież z gminy Lesko.

Niemal połowa uczniów (47,6%) spędza dziennie w Internecie ponad trzy godziny.

Zapytano również o to, jakim czynnościom w Internecie poświęcają najwięcej czasu. Poniżej zaprezentowano wyniki. Nawet kilka godzin dziennie młodzież spędza na oglądaniu filmów. Dużą popularnością cieszy się również udzielanie się na forach oraz rozmawianie z różnymi osobami przez Internet.

Jak dużo czasu poświęcasz poniższym czynnościom związanym z korzystaniem z Internetu?

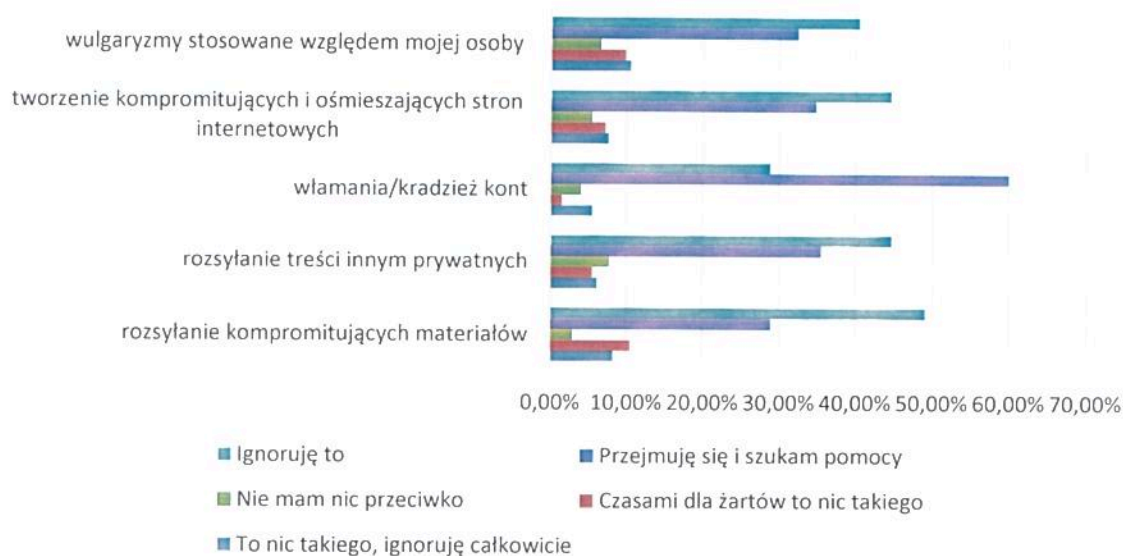

Wykres. Rozkład czasu poświęcanego czynnościom wykonywanym w Internecie przez młodzież.

Młodzież wyraziła również swoje zdanie na temat zachowań, z którymi można się zetknąć w świecie wirtualnym. Najczęściej młodzież ignoruje takie zachowania jak

rozsyłanie kompromitujących materiałów, treści prywatnych, tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych oraz wulgaryzmy stosowane względem siebie. Okazało się, że zachowaniem, którym młodzież się najbardziej przejmuje i szuka pomocy są włamania i kradzież kont.

Określ co myślisz na temat poniższych zachowań:

Wykres. Zdanie młodzieży na temat zachowań w Internecie.

Osobiste doświadczenia młodzieży wskazują na to, że najwięcej osób nie spotkało się w Internecie z żadnymi niestosownymi zachowaniami (107 osób). Natomiast młodzież mająca nieprzyjemne doświadczenia z korzystaniem z Internetu najczęściej spotykała się z wulgaryzmami stosowanymi względem swojej osoby (98 osób), ośmieszaniem (99 osób), włamaniem/kradzieżą kont (79 osób) i poniżaniem (73 osoby).

Wykres. Skala zetknięcia się przez młodzież z różnymi zachowaniami w Internecie.

W przypadku stania się ofiarą cyberprzemocy 165 osób ankietowanych zwróciłyby się o pomoc do rodziców, 88 osób do policji. Najmniej uczniów wybrałoby psychologa szkolnego (17 uczniów). Niepokojące jest to, że 51 osób nie zwróciłyby się o pomoc w ogóle.

Wykres. Osoby, do których młodzież zwróciłaby się o pomoc w przypadku bycia ofiarą cyberprzemocy.

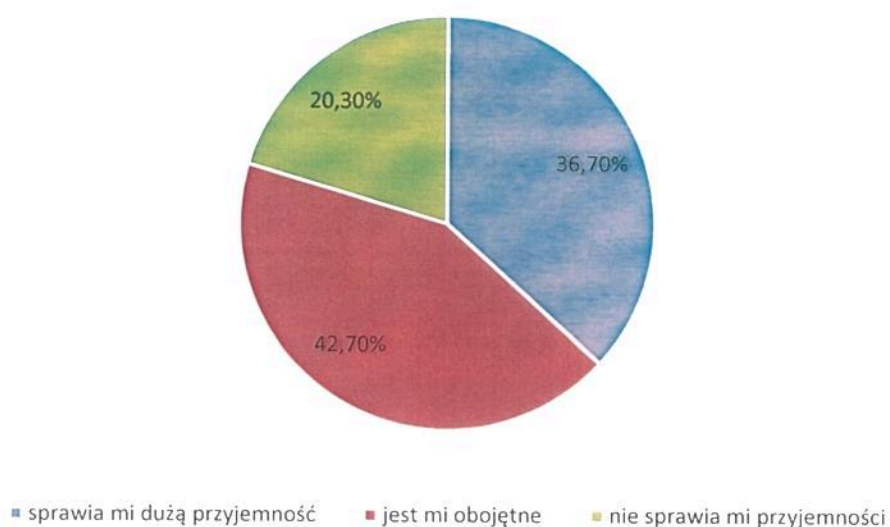
52,4% ankietowanych przyznało, że zdarzyło się, że wbrew ich woli wykonano im film lub zdjęcie, 27,9% zaprzeczyło by taka sytuacja miała miejsce, natomiast 19,6% nie przypomina sobie takich sytuacji.

Aż 58,7% ankietowanych nie słyszało o serwisach internetowych i organizacjach, które udzielają pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Najbardziej znanymi organizacjami są Sieciaki.pl (26,5%), Kampania społeczna „Dziecko w sieci” (19,1%) oraz Akademia Bezpiecznego Internetu (14,2%). Mniej znane są Fundacja Dzieci Niczyje, Dyżurnet.pl oraz Safer Internet (kolejno 9,8%, 4,9% i 3,4% badanych wskazało te organizacje i portale).

Młodzież przyznała, że zdarzało im się grać z kolegami/koleżankami na pieniądze (29,4%).

A wygrywanie w grach komputerowych sprawia przyjemność 36,7% ankietowanych.

Wygrywanie nagród w grach komputerowych...

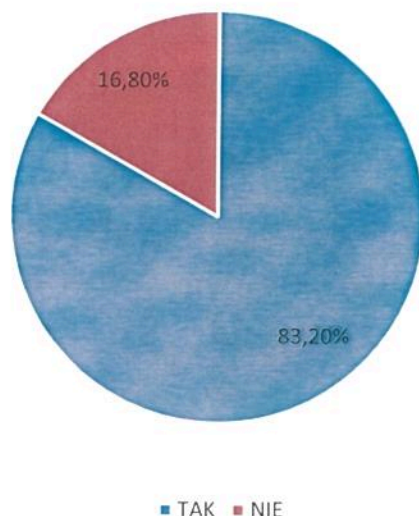
Wykres. *Stosunek ankietowanych do wygrywania nagród w grach komputerowych.*

Do wirtualnych zakupów pieniędzy swoich lub rodziców użyło 42% ankietowanej młodzieży, natomiast 33,2% przyznaje, że założyło się lub grało z koleżanką/kolegą na pieniądze. Przy tym 86% badanej młodzieży deklaruje, że wie czym jest hazard. Dwie trzecie badanych uczniów (66,4%) przyznaje, że gra w gry losowe (zdrapki, automaty do gier).

Zjawisko przemocy w szkole i jej okolicach

Na temat przemocy w szkole wypowiedziało się 415 uczniów. Z czego 83,2% stwierdziło, że w swojej szkole czuje się bezpiecznie.

Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

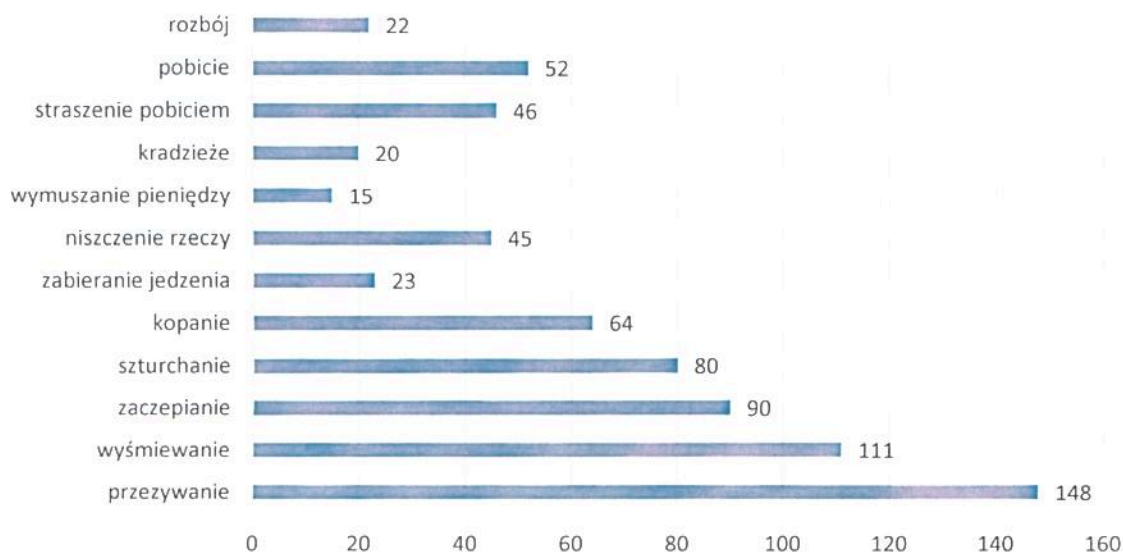

Wykres. *Poczucie bezpieczeństwa w szkole deklarowane przez uczniów szkół gminy Lesko.*

24% uczniów jednocześnie przyznaje, że była ofiarą przemocy domowej w szkole lub w okolicy szkoły. 56,7% uważa, że nie było ofiarą przemocy, natomiast 19,3% nie pamięta takiej sytuacji.

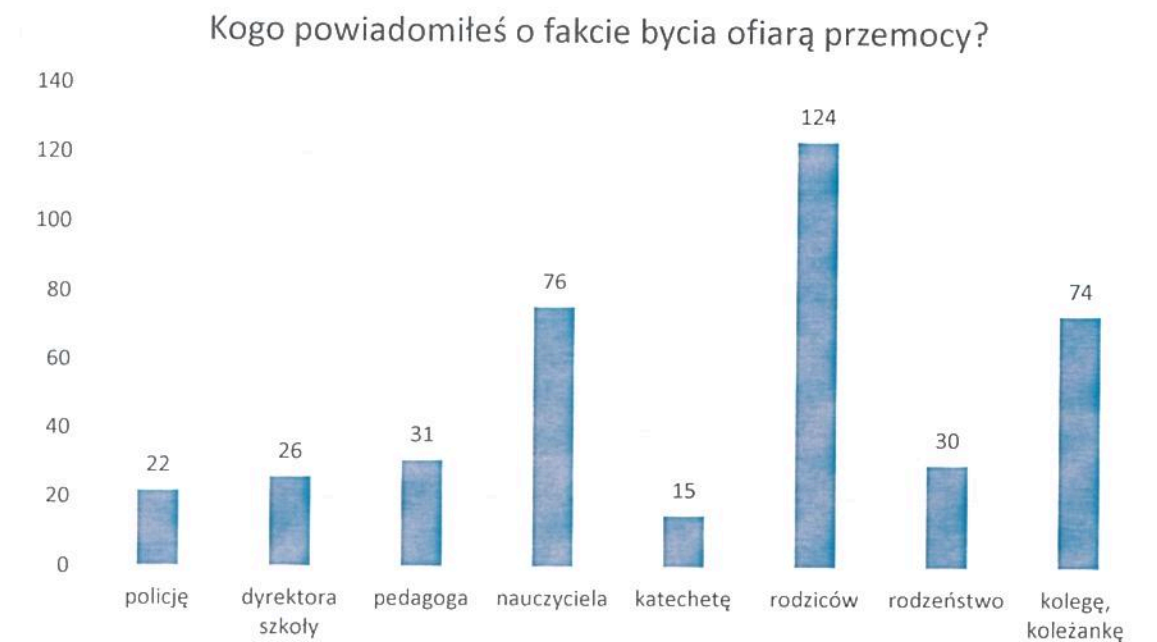
Młodzież zapytana o formę przemocy, jaka była względem nich stosowana najczęściej wybierała przezywanie, wyśmiewanie, zaczepianie i szturchanie. Można zatem uznać, że są to najczęstsze formy przemocy w szkołach w gminie Lesko.

Jaka była forma przemocy, której byłeś ofiarą?

Wykres. *Formy przemocy doświadczanej przez badanych uczniów w szkołach.*

56,7% odpowiedziało, że nie powiadomiło nikogo o fakcie bycia ofiarą przemocy w szkole lub w jej okolicach. 43,3% zadeklarowało, że zgłosiło ten fakt. Najczęściej wskazywano, że powiadomieni zostali rodzice, nauczyciele oraz koledzy/koleżanki (kolejno 124, 76 oraz 74 wskazań).

Wykres. Powiadomienia o byciu ofiarą przemocy domowej.

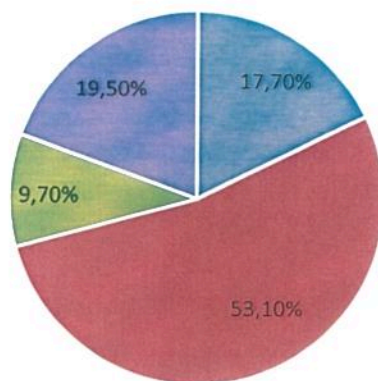
Przemoc w szkole ma miejsce najczęściej w samej szkole (153 wskazania).

Wykres. Najczęstsze miejsca, gdzie dochodzi do przemocy w szkołach na terenie gminy Lesko.

33,2 % ankietowanych uczniów przyznaje, że było świadkiem przemocy w szkole. 34,8% nie było świadkiem przemocy, natomiast aż 32% nie pamięta takiej sytuacji. Najczęściej te akty przemocy miały miejsce na korytarzu (53,1%).

Jeżeli byłeś świadkiem przemocy w szkole, to gdzie to miało miejsce?

■ klasa w czasie przerwy ■ korytarz ■ toaleta ■ szatnia

Wykres. *Miejsce przemocy w szkole, której świadkami byli badani uczniowie.*

Zdecydowana większość uczniów ocenia, że w szkole rzadko i bardzo rzadko dzieje się coś złego (kolejno 39,7% oraz 35,4% uczniów tak uważa). W opinii 18,6% badanych złe rzeczy dzieją się często, a bardzo często uważa jedynie 6,3% uczniów. Najczęściej owe złe rzeczy dzieją się podczas przerw (61,8%) i po lekcjach (29,4%), zdecydowanie rzadziej w czasie popołudniowych zajęć (6,5%) oraz zajęć porannych (2,4%).

36,6% uczniów było świadkiem przemocy poza szkołą. 41% deklaruje, że nie było świadkiem przemocy poza szkołą, a 22,4% nie pamięta takiej sytuacji. Takie sytuacje miały miejsce głównie w drodze do lub ze szkoły oraz na osiedlu na którym znajduje się szkoła (kolejno 28,5% oraz 20,9%).

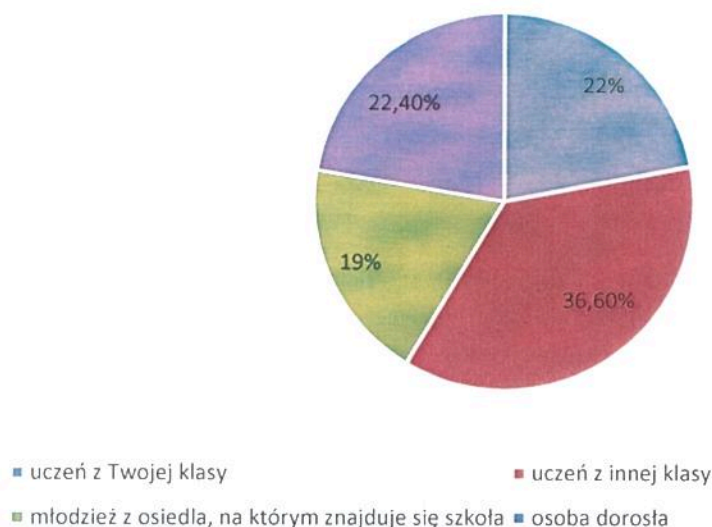
Gdzie miała miejsce przemoc poza szkołą, której byłeś świadkiem?

Wykres. *Miejsca występowania przemocy poza szkołą, której świadkiem byli uczniowie szkół z gminy Lesko.*

Sprawca przemocy był znany 34,6% uczniów, 24,2% uczniów nie znało sprawcy, a największy odsetek nie był świadkiem takiej sytuacji (41,1%). Najczęściej sprawcą przemocy był uczeń z innej klasy (36,6%).

Kim był sprawca przemocy, której byłeś/aś świadkiem?

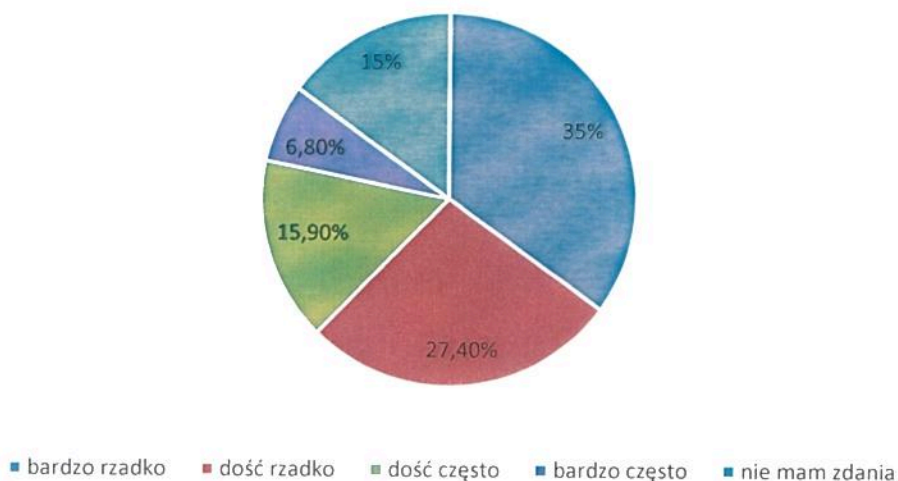
Wykres. *Tożsamość sprawców przemocy, której świadkiem była młodzież szkolna z gminy Lesko.*

Przemoc domowa w rodzinach uczniów

W ankiecie dotyczącej atmosfery w domu uczniów wzięło udział 341 osób, w tym 39,7% kobiet oraz 60,3% mężczyzn. Średnia wieku ankietowanych wyniosła 13,11 lat.

Młodzież odpowiedziała na pytanie o to, jak często spotyka się ze zjawiskiem agresji w swoim życiu. 35% badanych uczniów z gminy Lesko odpowiedziało, że bardzo rzadko.

Jak często spotykasz się w swoim życiu ze zjawiskiem agresji?

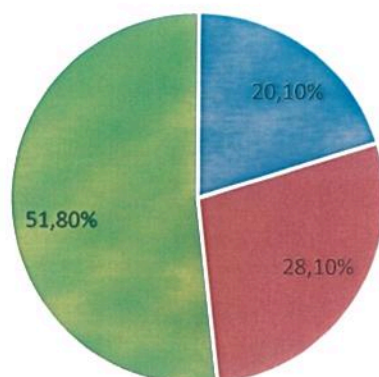
Wykres. Częstotliwość doświadczania agresji w swoim życiu przez młodzież.

Młodzież została zapytana o formy agresji z jakimi się spotyka. Codziennie 80,2% młodzieży nie spotyka się z żadną z form agresji, 6,9% z codziennymi krzykami, 2,6% z brakiem zainteresowania dla swoich problemów, 2,6% z wyzwiskami. Częściej niż raz w tygodniu 71,1% młodzieży nie doświadcza żadnej z form agresji, 6,2% krzyków, 4,3% wyzwisk, 2,8% zakazów, 2,4% szarpania. Raz w tygodniu 68% młodzieży nie doświadcza żadnej z form agresji, 5% doświadcza bicia, 4,5% krzyków, po 4,1% wyzwisk i zakazów oraz 3,6% szarpania. Rzadziej 62,7% nie doświadcza agresji, 5,9% krzyków, 9,2% zakazów, po 4,4% bicia i braku czasu, 2,6% wyzwisk.

18,2% ankietowanej młodzieży odpowiedziało, że oni lub ktoś z ich rodziny doświadczył którejś z form przemocy. 77,4% zaprzeczyło, by taka sytuacja miała miejsce, a 1,5% odpowiedziało, że nie wie o takiej sytuacji.

W ankiecie zawarto pytanie dotyczące tego, czy można agresją odpowiedzieć na agresję. 51,8% badanych uznało, że można odpowiedzieć agresją w przypadku, kiedy ktoś inny też jej używa.

Czy samemu można użyć przemocy kiedy ktoś cię bije, wyzywa lub obraża?

■ Tak, można ■ Nie, nigdy się nie powinno używać siły ■ Tylko jak ktoś też ją używa

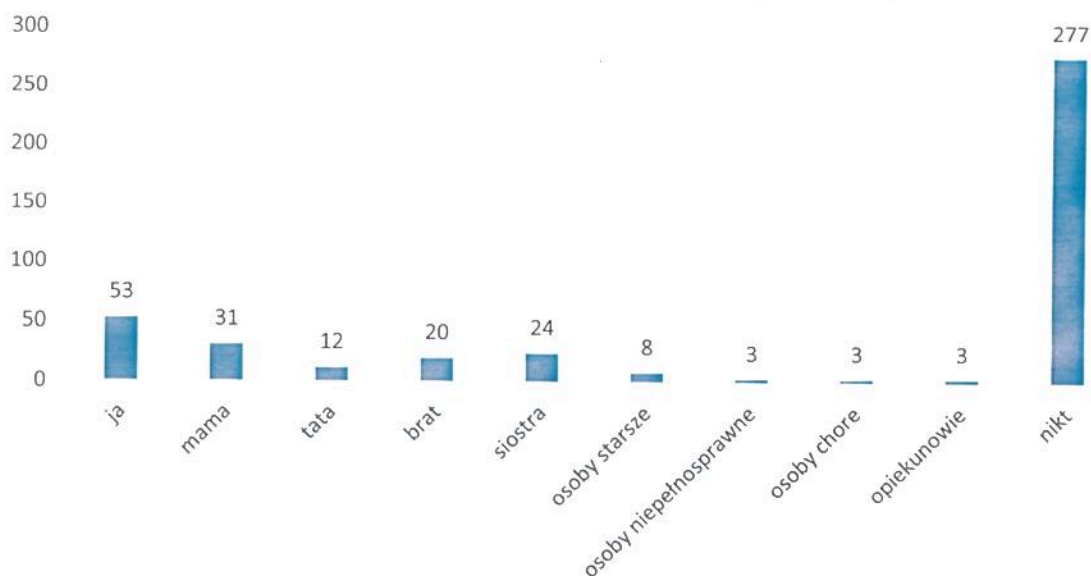
Wykres. *Opinia młodzieży o użyciu siły w stosunku do kogoś, kto jest agresywny.*

W przypadku, gdyby w domu ucznia działo się coś złego, bądź gdyby ktoś go skrzywdził, to najczęściej zwrócono by się o pomoc do nauczyciela (240 wskazań), policji (221 wyborów), katechetę (192 wskazania), rodzinę (183 wskazania), pedagoga (171 wyborów), 150 wyborów padło na rodzinstwo. Najmniej osób wskazało kolegę, koleżankę (81) oraz dyrektora szkoły (40).

92,8% badanej młodzieży z gminy Lesko zadeklarowała, że wiedzą gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach. Zapytani o to, czy byli świadkami przemocy w domu lub w jego okolicy, 21,2% uczniów przyznało, że tak, 53,5% zaprzeczyło, a 25,3% odparło, że nie pamięta.

W rodzinach uczniów najczęściej ofiarą przemocy są oni sami (53 osoby wybrały tę odpowiedź).

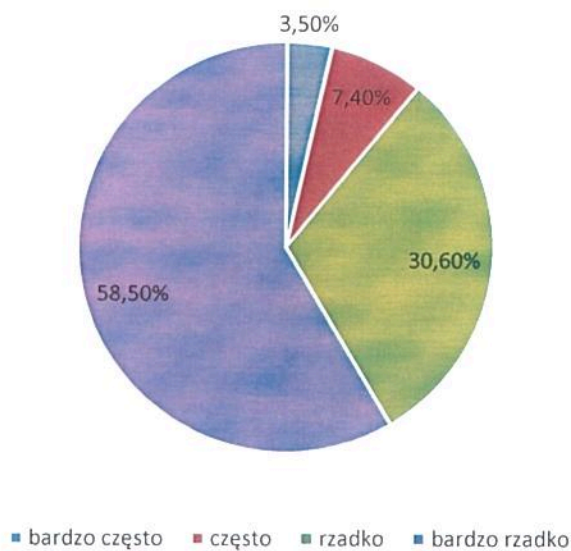
Kto w Twojej rodzinie doświadcza przemocy?

Wykres. Ofiary przemocy w domach uczniów szkół gminy Lesko.

58,5% uczniów przyznało, że w domu i poza szkołą bardzo rzadko dzieje się coś złego.

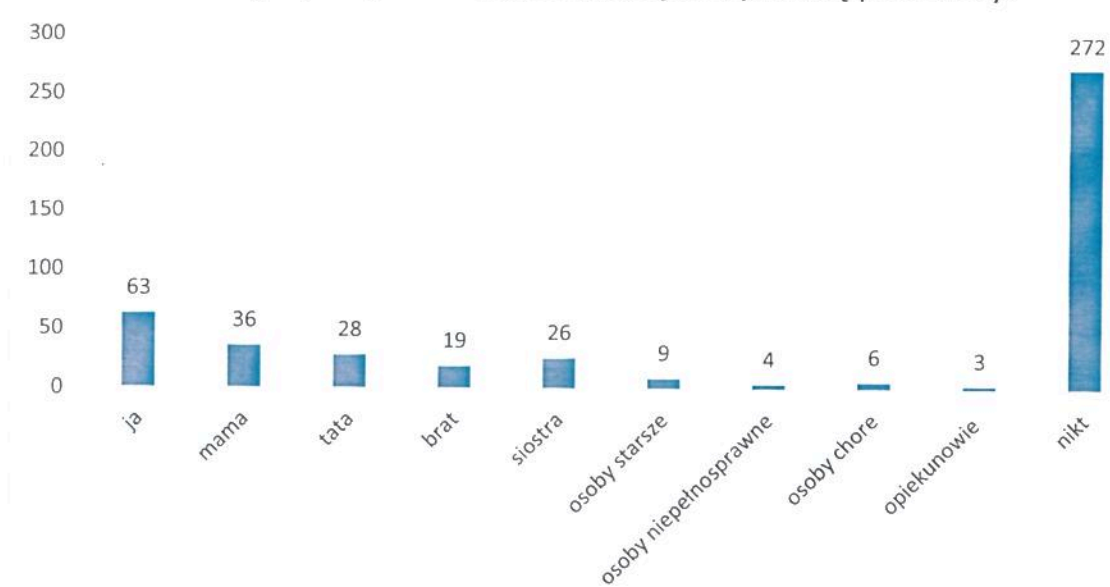
Jak często dzieje się coś złego w domu bądź poza szkołą?

Wykres. Częstość występowania czegoś złego w domu uczniów w domu i poza szkołą.

Najczęściej w rodzinach uczniów sprawcą przemocy domowej są sami uczniowie (63 osoby wskazały na siebie).

Kto najczęściej w Twojej rodzinie jest sprawcą przemocy?

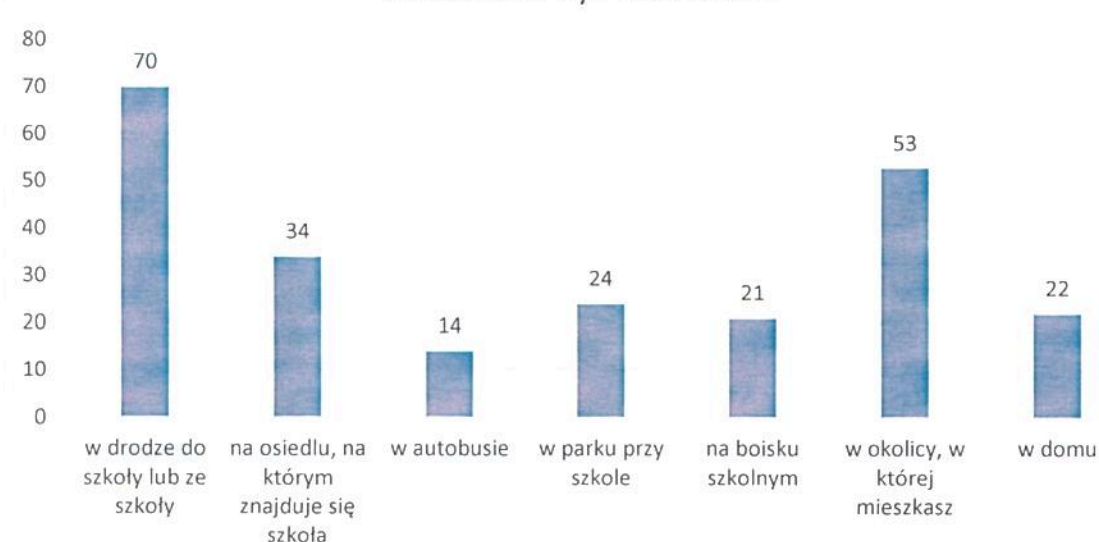

Wykres. Sprawcy przemocy w rodzinach uczniów szkół gminy Lesko.

45,3% ankietyowanych uczniów odpowiedziało, że było świadkiem przemocy poza szkołą. 31,2% młodzieży odpowiedziało, że nie było świadkiem takich sytuacji, a 23,5% odpowiedziało, że nie pamięta.

Najwięcej świadków przemocy poza szkołą wskazało na drogę do szkoły lub ze szkoły (70 osób) oraz na okolicę, w której mieszkają uczniowie (53 osoby wybrały tę odpowiedź).

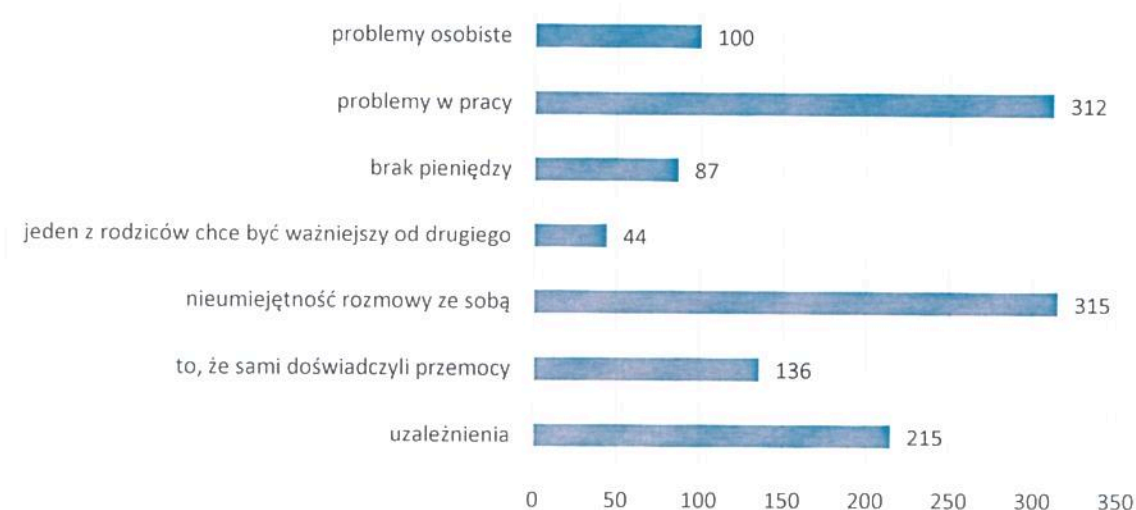
Miejsce występowania przemocy poza szkołą, której świadkami byli uczniowie.

Wykres. Miejsca występowania przemocy, której świadkami była młodzież szkolna.

Według młodych ludzi, mieszkających na terenie gminy Lesko najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie jest nieumiejętność rozmawiania ze sobą (315 odpowiedzi), problemy w pracy (312 osób) i uzależnienia (215).

Jakie według Ciebie są główne przyczyny przemocy w rodzinie?

Wykres. Przyczyny przemocy w rodzinie w opinii młodzieży ze szkół w gminie Lesko.

Zapytano młodzież o to, co według nich jest przemocą. Najwięcej osób ankietowanych wskazało na bicie jako przemoc (275 osób wybrało tę odpowiedź), zastraszanie i groźby (200 wyborów), dotykanie bez zgody, łapanie za włosy i targanie za uszy (185 osób).

Które z wymienionych zachowań jest według ciebie przemocą?

Wykres. Opinia badanej młodzieży na temat tego, które zachowania są przemocą.

52,9% młodzieży odpowiedziało, że kiedy przemoc dotyczyła innej osoby, to zareagowali oni na tę sytuację. 15,1% odpowiedziało, że nie zareagowało w takiej sytuacji. 32% ankietowanych uczniów szkół odpowiedziało, że nie pamięta czy w takiej sytuacji zareagowało.

Uczniowie zareagowali w takiej sytuacji stając w obronie ofiary (147 osób zadeklarowało taką reakcję), 66 osób powiadomiło osobę dorosłą, a 50 kolegów.

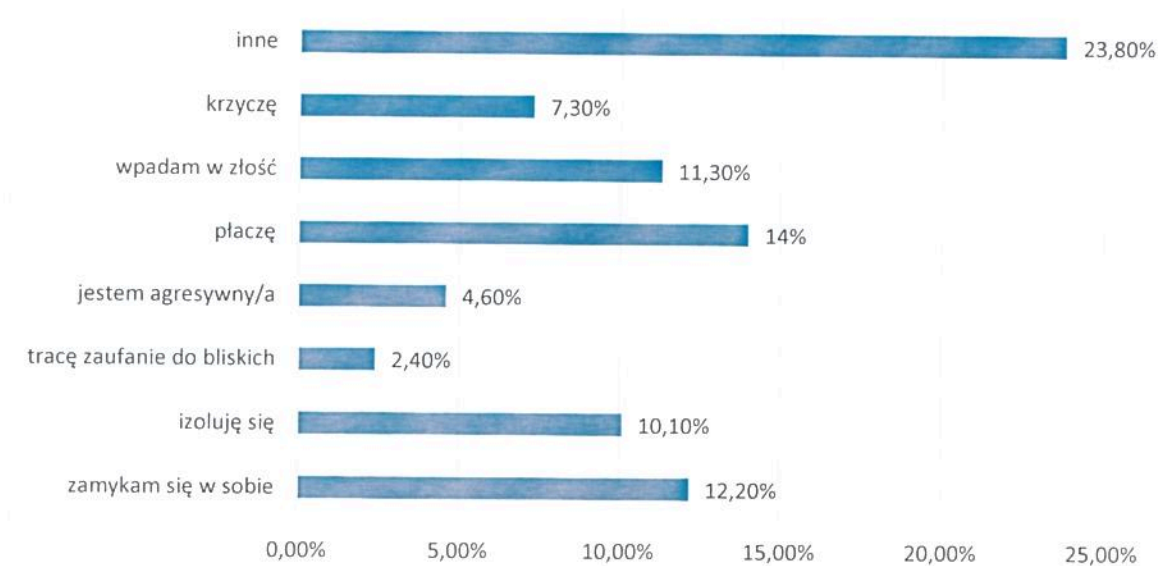
Wykres. Deklarowana reakcja młodzieży, będącej świadkiem przemocy kierowanej do innej osoby.

Dla 56,8% badanej młodzieży odpowiedziało, że przemoc jest wtedy, kiedy mama bije tatę, bo o czymś zapomniał. 31,6% orzekło, że przemoc jest wtedy, kiedy krzyczą na ciebie bo nie odrobiłeś zadania domowego. Dla 11,6% młodzieży przemoc jest wtedy, kiedy rodzice nie chcą pozwolić ci oglądać telewizji do 22.

35,9% młodzieży odpowiedziało, że znało sprawcę przemocy, dla 22,6% sprawca był nieznany, a 41,5% ankietowanych nie było świadkiem sytuacji przemocy.

Uczniów szkół na terenie gminy Lesko zapytano również o ich reakcje na kłótnie z rodzicami. Wyniki przedstawia poniższy wykres.

Jaka jest Twoja reakcja na kłótnie z rodzicami?

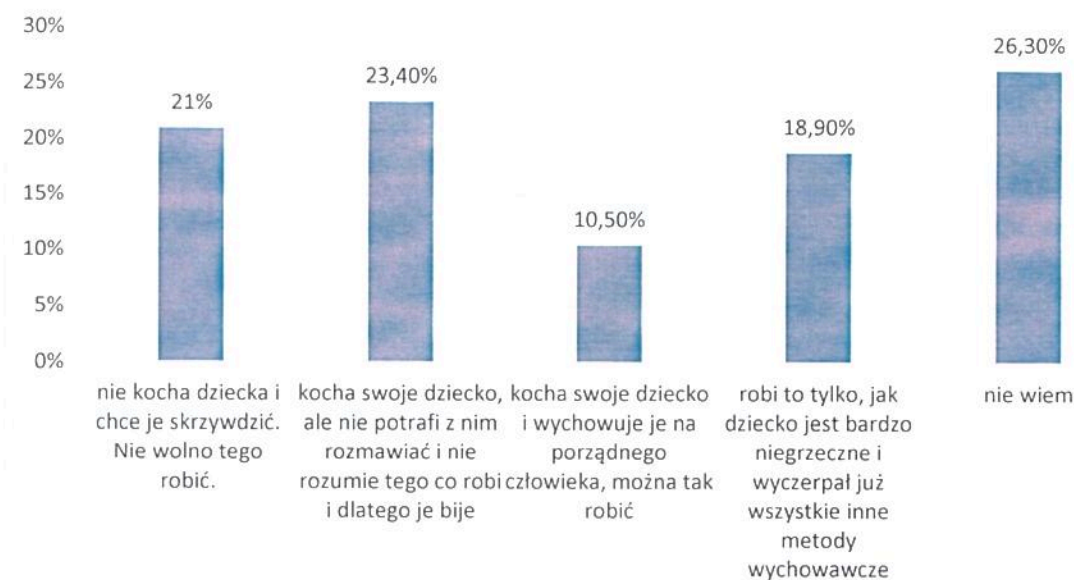
Wykres. Reakcje młodzieży na kłótnie z rodzicami.

Aż 88,8% badanej młodzieży z terenu gminy Lesko odpowiedziało, że czuje się bezpiecznie w swoim domu i poza nim. 11,2% zaprzeczyło, by czuło się bezpiecznie w domu i poza nim.

Młodzieży zadano również pytanie o opinię na temat rodziców, którzy biją swoje dzieci.

Zdania były podzielone, a poniższy wykres obrazuje rozkład udzielanych opinii.

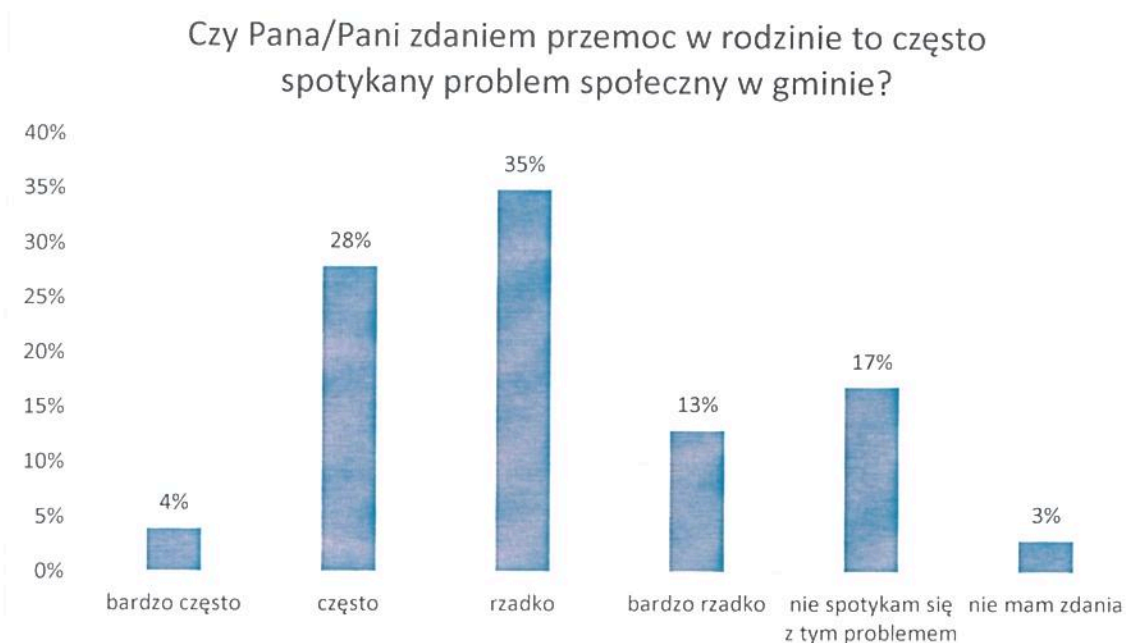
Rodzic, który bije i krzyczy na swoje dziecko...

Wykres. Opinia młodzieży na temat rodziców, którzy biją i krzyczą na swoje dziecko.

Problem przemocy domowej w Gminie Lesko

Problem przemocy domowej był wskazywany jako jeden z częściej pojawiających się na terenie gminy. Zapytano badanych dorosłych czy uważają, iż przemoc w rodzinie jest problemem często spotykanym na terenie gminy Lesko.

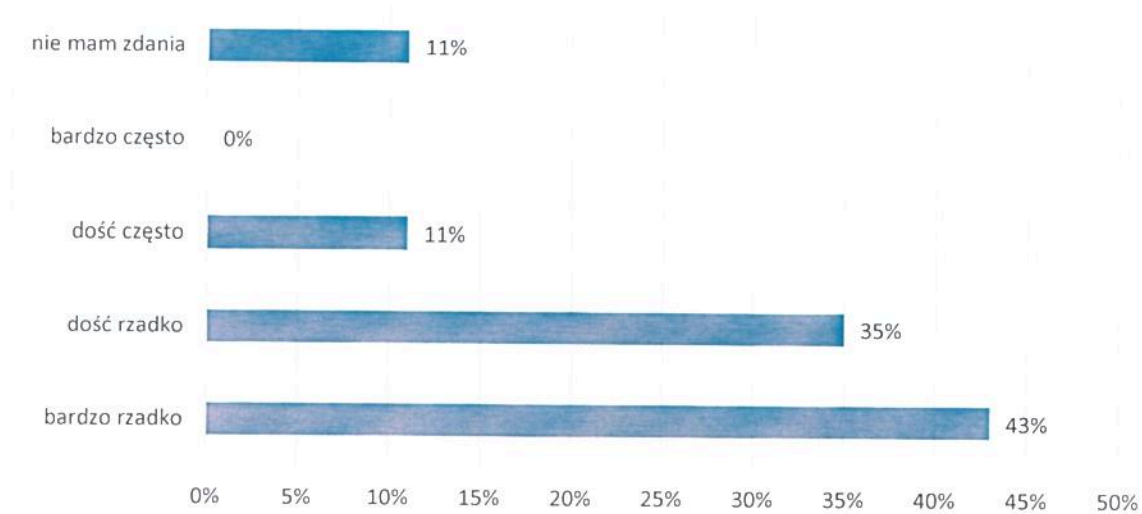
Wykres. Procent respondentów oceniających częstość przemocy w rodzinie jako problemu społecznego gminy.

Najmniejszy odsetek badanych udzielił odpowiedzi skrajnej oceniającej, że przemoc w rodzinie to bardzo często spotykany problem społeczny w Lesku (4%). Podobny procent respondentów ocenił, że w danej kwestii nie ma wyrobionego zdania (3% badanych).

Największy odsetek mieszkańców ocenia problem przemocy w rodzinie jako rzadki (35%) oraz częsty (28%). Za bardzo rzadką uważa przemoc w rodzinie 13% ankietowanych, natomiast 17% nie spotyka się z tym problemem.

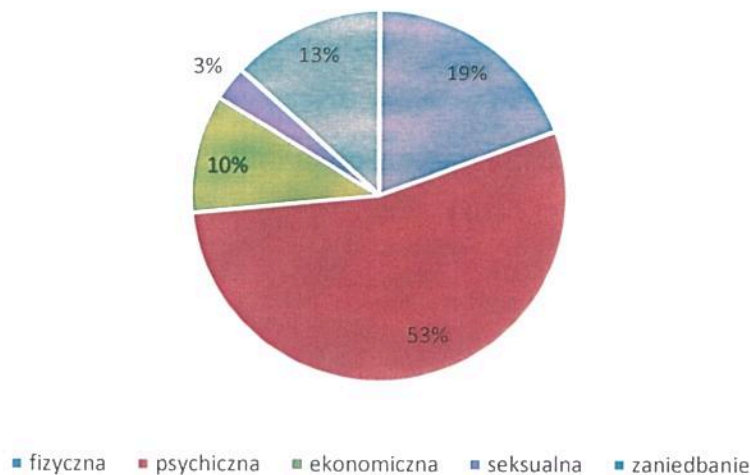
W swoim otoczeniu 43% badanych bardzo rzadko spotyka się z problemem przemocy w rodzinie, 35% dość rzadko, natomiast dość często 11%. Żaden z badanych nie ocenił skali problemu w swoim otoczeniu jako bardzo częstego. 11% ankietowanych nie miało zdania na ten temat.

Jak często Pan/Pani spotyka się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie w swoim otoczeniu?

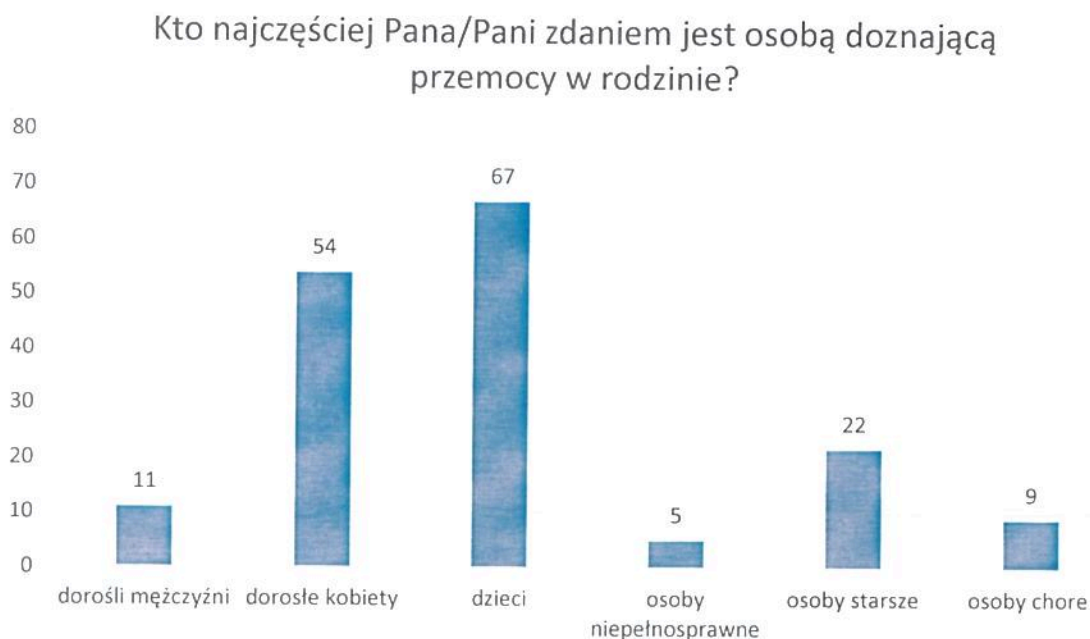
Wykres. Procentowy rozkład opinii respondentów na temat częstości spotykania się w swoim otoczeniu ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Jaki rodzaj przemocy Pana/Pani zdaniem zdarza się w rodzinach najczęściej?

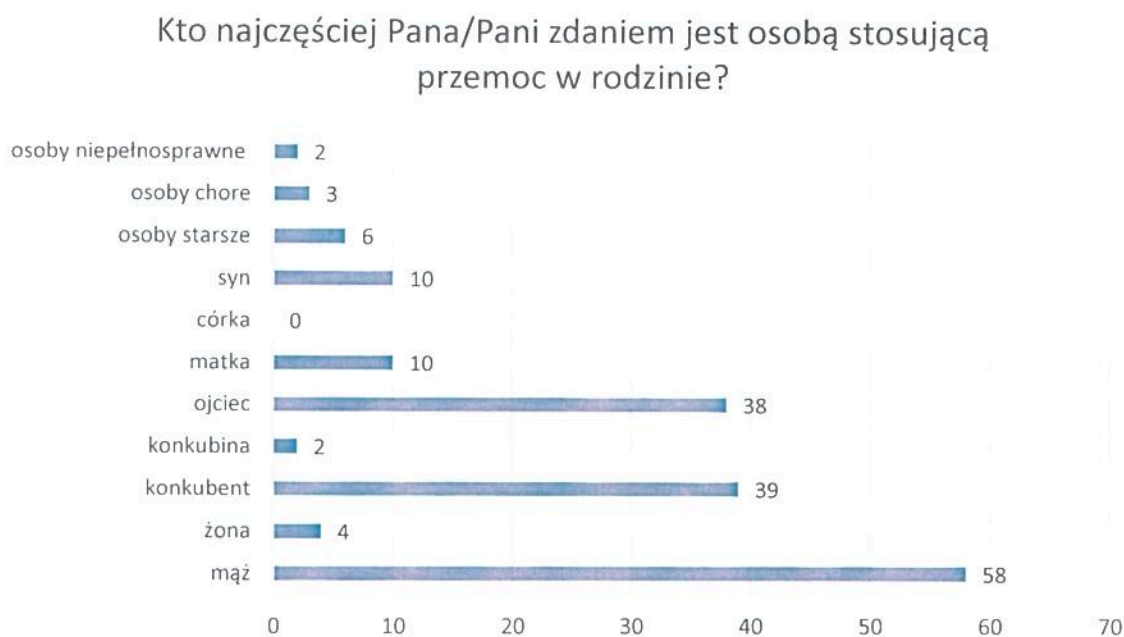

Wykres. Opinia respondentów na temat rodzaju najczęściej występującej przemocy w rodzinie
Według badanych najczęściej pojawiającym się rodzajem przemocy w rodzinie jest przemoc psychiczna (53%), natomiast według 19% ankietowanych najczęściej dochodzi do przemocy fizycznej. Porównywalnie często w rodzinach stosuje się przemoc ekonomiczną (10% ankietowanych) oraz zaniedbanie (13% badanych). Najrzadziej wskazywaną była przemoc seksualna (tylko 3% badanych wskazało ten rodzaj przemocy jako najczęstszy).

Badanych zapytano również o to, kto w ich opinii jest najczęściej sprawcą oraz ofiarą przemocy domowej.

Wykres. Liczba badanych wskazujących najczęstsze kategorie ofiar przemocy w rodzinie

Wykres. Liczba wskazań przez respondentów sprawców przemocy w rodzinie.

Jak wynika z przeprowadzonych badań mieszkańcy Leska uważają, że najczęstszymi ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci (67 wskazań) i kobiety (54 wskazania). 22 osoby wskazały również osoby starsze jako potencjalne ofiary przemocy w rodzinie. Najrzadziej wskazywano osoby niepełnosprawne jako ofiary przemocy w rodzinie (5 wskazań).

Jeśli chodzi o osoby, które w opinii mieszkańców są najczęściej sprawcami przemocy domowej, to najczęściej wskazywano męża, konkubenta i ojca jako potencjalnych agresorów (kolejno 58, 39 i 38 wskazań).

Ankietowani wypowiedzieli się również na temat tego, jakie według nich są przyczyny przemocy domowej. Najczęściej wskazywaną przyczyną był alkohol (85 wskazań) oraz zła sytuacja materialna rodziny (82 wskazania).

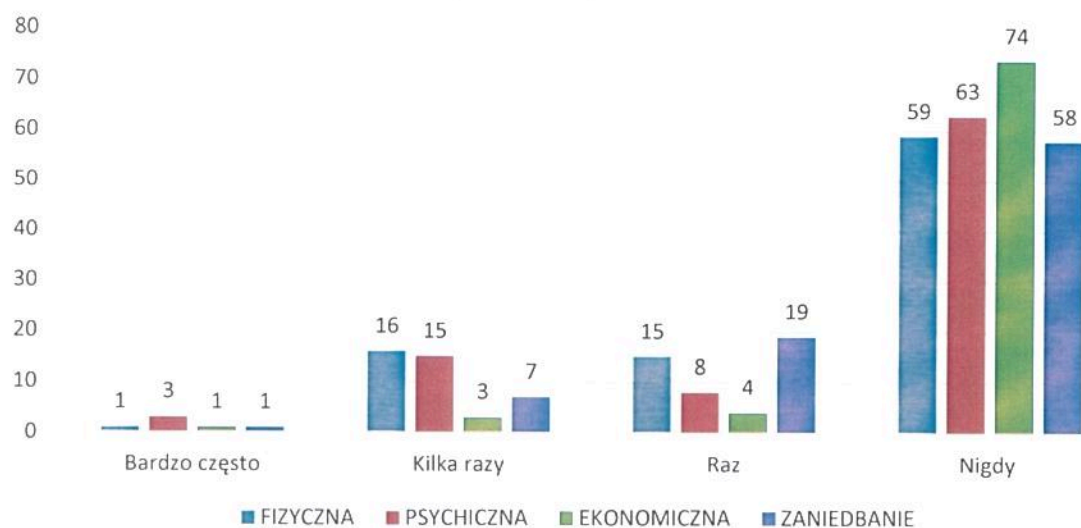
Jakie według Pana/Pani są główne przyczyny przemocy domowej w rodzinie?

Wykres. *Opinia mieszkańców gminy na temat możliwych przyczyn przemocy w rodzinie*

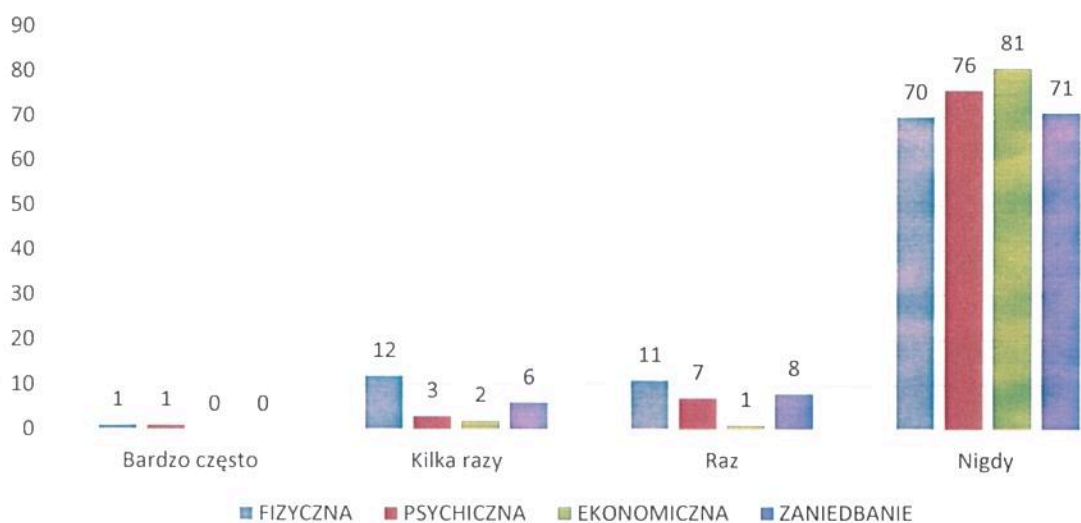
Mieszkańców gminy zapytano również o ich osobiste doświadczenia związane z byciem ofiarą i sprawcą przemocy w rodzinie w zależności od jej rodzaju. W pytaniach tych wielu ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi, można więc wysnuć wniosek, że w pewien sposób były to pytania zagrażające. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Czy kiedykolwiek Pan/Pani doświadczył/a którejkolwiek form przemocy w rodzinie?

Wykres. Doświadczenia osobiste badanych na temat doświadczania przez nich różnych form przemocy w rodzinie.

Czy kiedykolwiek Pan/Pani zastosował/a którąkolwiek formę przemocy w rodzinie?

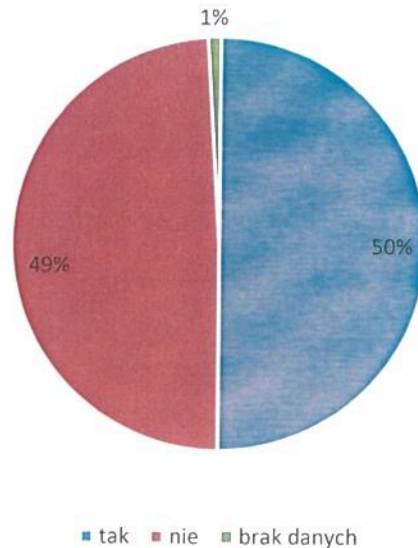

Wykres. Doświadczenie osobiste badanych na temat stosowania przez nich różnych form przemocy w rodzinie.

Z zebranych danych wynika, że zdecydowana większość badanych deklaruje, iż nigdy nie doświadczyła ani nie stosowała żadnej z form przemocy domowej w rodzinie. Biorąc pod uwagę osoby, które udzieliły innych odpowiedzi badani najczęściej doświadczali przemocy fizycznej i psychicznej (odpowiedź: kilka razy) oraz jednokrotnie w ich życiu zdarzyły się epizody przemocy fizycznej i zaniedbania. Jeśli chodzi o stosowanie przemocy, to najwięcej

osób przyznaje się do kilkukrotnego lub jednokrotnego stosowania przemocy fizycznej (kolejno 12 i 11 osób).

Czy był/była Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

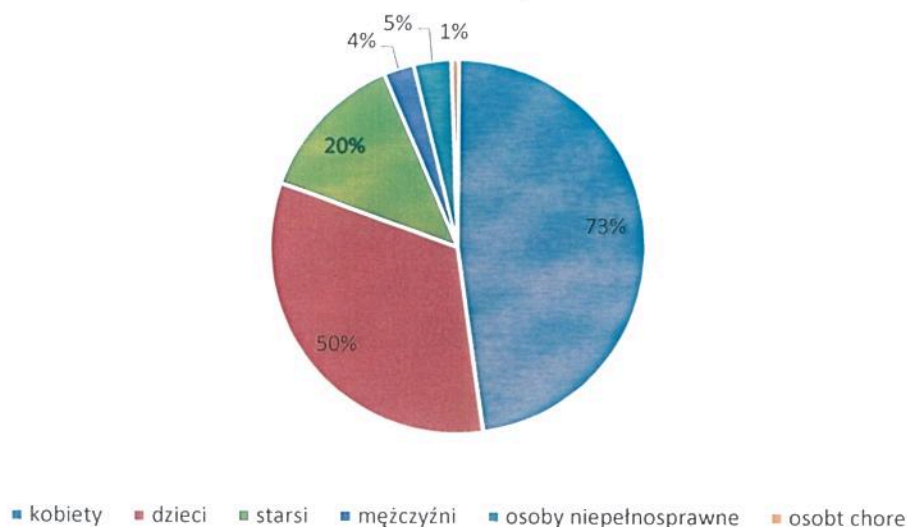

Wykres. Doświadczenie respondentów bycia świadkiem przemocy w rodzinie.

Połowa ankietowanych deklaruje, że była świadkiem przemocy domowej. Na pytanie czy badani znają w swoim otoczeniu ofiary przemocy domowej aż 59% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Nie zna w swoim otoczeniu ofiar przemocy domowej 32% ankietowanych, natomiast 1% odmawia udzielenia odpowiedzi.

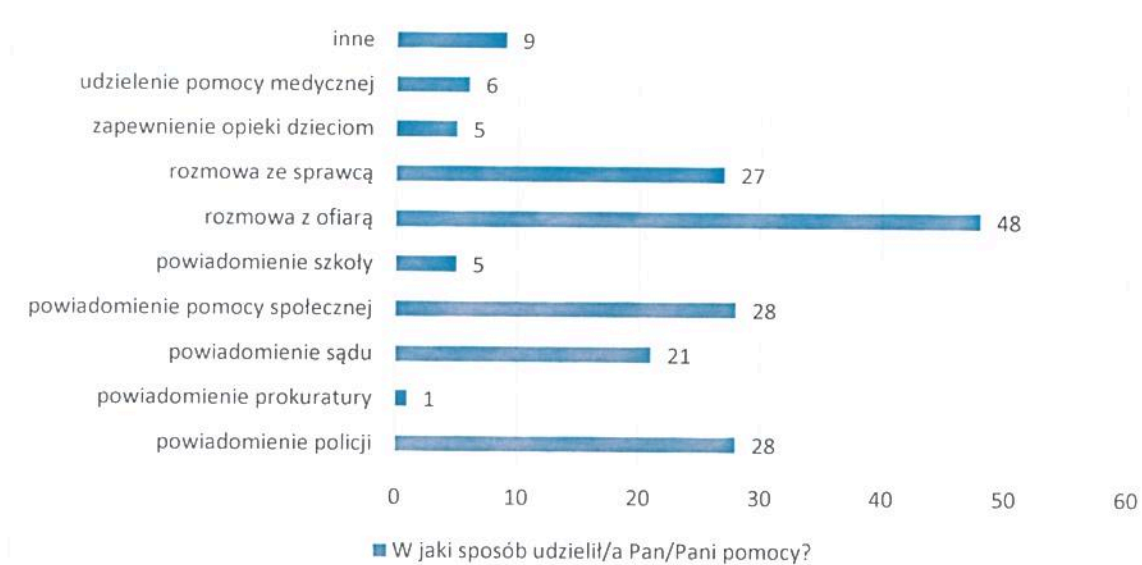
W otoczeniu osób badanych najczęściej ofiarami przemocy domowej są kobiety (73%) oraz dzieci (50% ankietowanych zna ofiary z tej kategorii). Zdecydowanie mniej osób zna osoby starsze, które doświadczają przemocy w rodzinie (zaledwie 20%). Najmniejszy odsetek osób badanych wskazał osoby chore jako ofiary przemocy (1%), mężczyzn (4%) oraz osoby niepełnosprawne (5%).

Proszę podać kategorie osób z Pana/Pani otoczenia, które są ofiarami przemocy w rodzinie.

Wykres. Kategorie osób z otoczenia osób badanych, będące najczęściej ofiarami przemocy domowej. Kolejna część ankiety miała na celu zbadanie czy mieszkańcy gminy Lesko są świadomi możliwych sposobów pomocy ofiarom przemocy domowej oraz czy i w jaki sposób kiedykolwiek próbowali pomóc pokrzywdzonym. Na pytanie o to, czy kiedykolwiek próbowano udzielić pomocy osobie doznającej przemocy 48% ankietowanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 37% odpowiedziało, że nigdy nie próbowało udzielać pomocy ofierze przemocy, natomiast aż 13% ankietowanych odmówiło odpowiedzi na to pytanie. Zapytano również o sposoby udzielanej pomocy. Większość badanych próbowała rozmawiać z ofiarą przemocy (48 wskazań), natomiast podobną liczbę wskazań miały takie sposoby jak: powiadomienie policji (28), powiadomienie pomocy społecznej (28), rozmowa ze sprawcą przemocy (27) oraz powiadomienie sądu (21). Najmniej badanych zdecydowało się na powiadomienie prokuratury (1 wskazanie), powiadomienie szkoły i zapewnienie opieki dzieciom (po 5 wskazań) oraz udzielenie pomocy medycznej (6 wskazań).

W jaki sposób udzielił/a Pan/Pani pomocy?

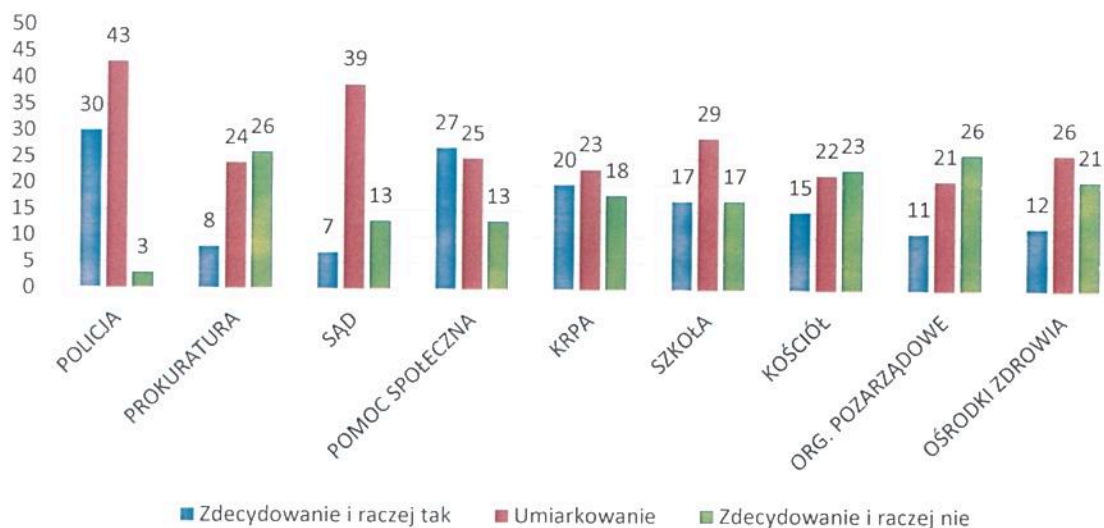

Wykres. *Sposób udzielania pomocy ofiarom przemocy domowej przez mieszkańców gminy.*

Zapytano badanych również o to czy znają oni instytucje udzielające pomocy pokrzywdzonym przemocą w rodzinie. 70% ankietowanych zadeklarowało, że zna takie instytucje, 19% odpowiedziało, że nie zna instytucji udzielających pomocy ofiarom, natomiast 10% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. 70 % ankietowanych udzieliło odpowiedzi na pytania dotyczące instytucji pomocowych, natomiast osoby badane, które udzieliły odpowiedzi, że nie znają takowych instytucji miało ominąć kolejne dwa pytania (co nie zawsze miało miejsce).

Zapytano mieszkańców gminy o to, jakie ich zdaniem instytucje najczęściej udzielają pomocy osobom doznającym przemocy. 39 osób wskazało na policję, 25 osób na pomoc społeczną, prokuraturę wybrało 5 osób, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych 4 osoby, organizacje pozarządowe 3 osoby, sąd wybrały 2 osoby, a jedna wskazała na kościół. 21 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. Następnie poproszono o ocenę w jakim stopniu ofiara może liczyć na pomoc powyższych instytucji. Oceny udzielano na skali: zdecydowanie i raczej tak- w umiarkowanym stopniu- zdecydowanie i raczej nie.

Na pomoc której z instytucji w Pana/Pani otoczeniu i w jakim stopniu może liczyć ofiara przemocy w rodzinie?

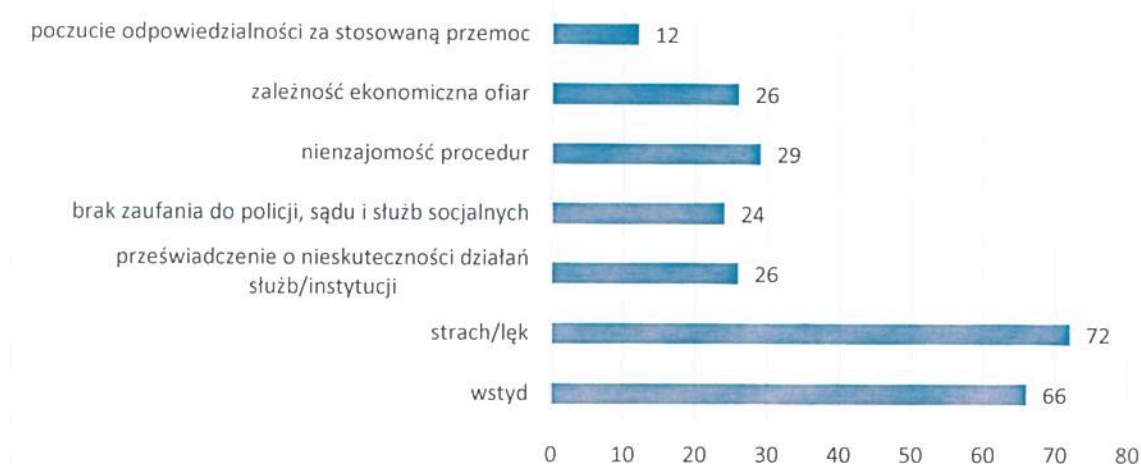

Wykres. Zdanie mieszkańców gminy na temat instytucji i stopnia w którym udzielają pomocy ofiarom przemocy domowej.

Stosunkowo wielu mieszkańców gminy uważa, że organizacją, która pomaga ofiarom przemocy domowej jest policja (30 osób uważa, że zdecydowanie i raczej tak oraz 43 osoby, że w umiarkowanym stopniu), tylko 3 osoby uważają, że policja zdecydowanie nie pomaga. Mniejsza jest wiara w pomoc przez takie organizacje jak kościół (23 wskazania, że zdecydowanie nie pomaga), organizacje pozarządowe (26 wskazań na nie) czy prokuraturę (26 odpowiedzi przeczących. Umiarkowana według mieszkańców jest pomoc sądu (39 ocen), natomiast 52 osoby oceniły, że pomoc społeczna zdecydowanie pomaga oraz pomaga w umiarkowanym stopniu (kolejno 27 i 25 wskazań).

Zdaniem mieszkańców gminy ofiary przemocy domowej przed zgłoszeniem faktu stosowania względem nich przemocy powstrzymuje w największym stopniu lęk (72 wskazania) oraz wstyd (66 wskazań).

Co według Pana/Pani powstrzymuje osoby od zgłoszenia
faktu stosowania wobec nich przemocy
służbom/institucjom?

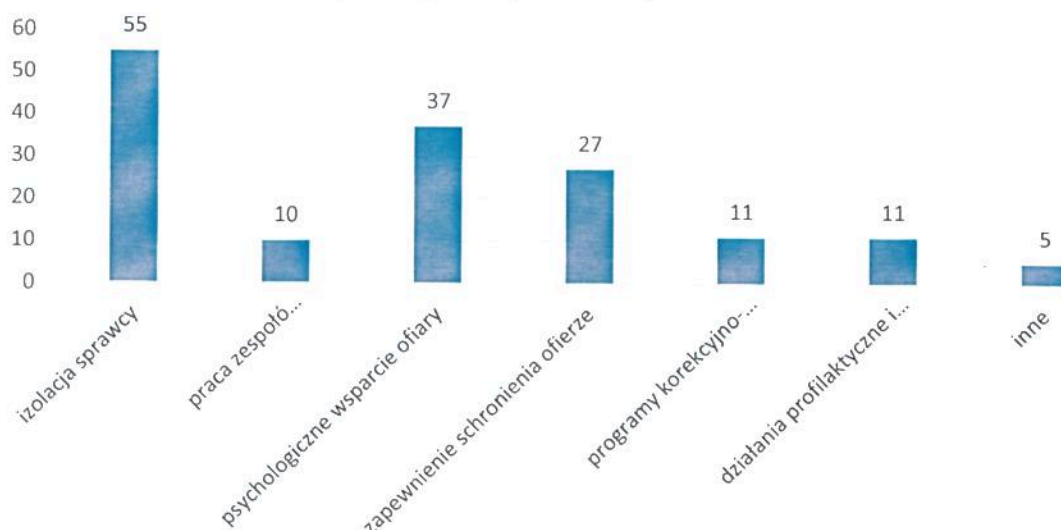

Wykres. *Opinia mieszkańców gminy na temat czynników powstrzymujących ofiary przemocy domowej przed zgłoszeniem tego faktu służbom lub instytucjom.*

W ocenie mieszkańców działania służb i instytucji podejmowane w obszarze zapobiegania przemocy w rodzinie są mało efektywne (60% ankietowanych udzieliło takiej odpowiedzi). Według 20% badanych skuteczność jest dobra, 11% nie ma na ten temat zdania, 6% ocenia działania źle, a 2% jako bardzo dobre.

Skuteczność zapobiegania przemocy w rodzinie mogłyby podnieść, zdaniem mieszkańców gminy Lesko, takie działania jak izolacja sprawcy (55 wskazań), psychologiczne wsparcie dla ofiary przemocy (37 wskazań), zapewnienie schronienia dla ofiary (27 wskazań). 11 osób odpowiedziało, że skuteczność mogłyby podnieść programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców oraz działania profilaktyczne i edukacyjne, natomiast 10 osób uważa, że praca zespołów interdyscyplinarnych podniosła by skuteczność profilaktyki przemocy w rodzinach.

Jakie środki według Pana/Pani podnoszą skuteczność zapobiegania przemocy w rodzinie?

Wykres. *Opinia mieszkańców na temat możliwych środków podnoszących skuteczność zapobiegania przemocy w rodzinie.*

Badanym zadano również pytanie o to, czy słyszeli o procedurze „Niebieskiej Karty”, stosowanej w przypadku przemocy w rodzinie. Aż 89% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o takiej procedurze, natomiast 8% badanych zaprzeczyło, by kiedykolwiek słyszało o tego rodzaju działaniach.

W celu sprawdzenia przekonań osób badanych, które mogą leżeć u podłoża stosowania przemocy w rodzinie, ankietowanym zadano pytanie czy zgadzają się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych wobec dzieci w niektórych przypadkach jest uzasadnione. 29% ankietowanych zgodziło się z tym stwierdzeniem, 70% odpowiedziało, że nie zgadza się z podanym twierdzeniem.

Wnioski i rekomendacje

Mieszkańcy gminy Lesko, zarówno dorośli jak i młodzież ucząca się w szkołach na terenie gminy uważa, że uzależnienie od alkoholu stanowi jeden z najważniejszych problemów społecznych. Nie napawa optymizmem fakt, że wielu ankietowanych zna przypadki sprzedaży nieletnim napojów alkoholowych. Na terenie gminy alkohol jest spożywany również w miejscach publicznych, co wpływa na demoralizację młodzieży.

Alkohol jest uznawany przez dorosłych mieszkańców również za jedną z najważniejszych przyczyn innego problemu społecznego na terenie gminy- przemocy domowej. W opinii mieszkańców akty przemocy domowej związane są z używaniem alkoholu lub z innymi uzależnieniami.

Biorąc pod uwagę to w jaki sposób postrzegane jest spożycie alkoholu przez mieszkańców gminy korzystne wydaje się zastosowanie działań związanych z profilaktyką pierwszo- i drugorzędową, skierowaną zarówno do wszystkich mieszkańców gminy, jak i osób, co do których występuje podejrzenie, że znajdują się w grupach szczególnie narażonych na kontakt z alkoholem. Należałoby również zastanowić się nad miejscami, w których dorośli spożywają alkohol, a są to miejsca publiczne. Być może usunięcie takich znanych wszystkim miejsc przyczyniłoby się do tego, że kwestia spożywania alkoholu nie byłaby tak widoczna w przestrzeni publicznej, a tym samym nie zachęcała do podejmowania tego typu zachowań ryzykownych przez młodzież.

Problem zażywania substancji psychoaktywnych pod postacią narkotyków czy dopalaczy jest coraz bardziej widoczny społecznie. Mieszkańcy gminy Lesko uznali, że jest to drugi najważniejszy problem w ich gminie. Połowa mieszkańców zna kogoś, kto zażywa narkotyki, a ponad 80% badanych dorosłych uważa, że narkotyki na terenie gminy zagrażają młodzieży. W szkołach co piąty uczeń zna kogoś, kto bierze narkotyki i są to uczniowie z danej szkoły. Jednocześnie charakterystyczny dla młodzieży jest brak wiedzy lub wiedza ogólnikowa na temat skutków jakie wiążą się ze stosowaniem danego narkotyku. W działaniach profilaktycznych należałoby przede wszystkim uwzględnić zarówno skutki stosowania narkotyków jak i możliwe przyczyny, zapobiegając tym samym sięgnięciu po substancje psychoaktywne. Młodzież uważa, że najczęściej po alkohol sięga się dla towarzystwa, z chęci wyluzowania czy po to by komuś zaimponować. Zatem w podejmowanych działaniach czy to w szkole czy poza nią, należy przede wszystkim zwiększyć poczucie własnej wartości uczniów (by nie musieli nikomu imponować), nauczyć młodzież radzenia sobie ze stresem, odreagowywania emocji w sposób społecznie akceptowalny oraz proszenia o pomoc.

Zdecydowana większość uczniów czuje się bezpiecznie zarówno w szkole jak i poza nią, w tym w środowisku domowym. W szkole najbardziej niebezpiecznymi miejscami jest zdecydowanie korytarz szkolny w czasie przerw. Najwięcej aktów przemocy ma również miejsce w drodze do szkoły lub ze szkoły. Większość uczniów deklaruje, że pomocy szukałaby jednak nie u nauczyciela czy pedagoga a w domu rodzinnym. Należałoby objąć działaniami szkołę, kadre pedagogiczną i pracowników szkoły, ucząc reakcji na przemoc pojawiającą się w szkole.

W domu uczniowie najczęściej spotykają się krzykami i zakazami. Niewielki procent uczniów doświadcza w domu bicia. W przypadku, gdyby młody człowiek doświadczał przemocy w domu, większość deklaruje, że powiadomiłaby o tym nauczyciela. Warto zastanowić się czy nauczyciele wiedzą w jaki sposób reagować w przypadku zgłaszanej przez ucznia przemocy domowej i co za przemoc domową należy uznać.

Biorąc pod uwagę, że młodzież szkolna deklaruje, że akty przemocy zgłaszałaby zarówno rodzicom, jak i nauczycielom, należałoby przemyśleć możliwe wspólne formy pomocy dzieciom i młodzieży. Współpraca domu i szkoły w tym względzie wydaje się być jednym z ważniejszych czynników, mającym na celu ochronę i szybką reakcję w przypadku zaistnienia aktów przemocy zarówno w domu jak i szkole, a także okolicy, w której przebywa dziecko.

Stosunkowo nowym zagrożeniem, które zostało zbadane wśród uczniów szkół na terenie gminy Lesko są nowe media, nowoczesne technologie, głównie Internet. Niemal połowa ankietowanych uczniów spędza w Internecie ponad trzy godziny dziennie, wiele godzin poświęcając na różne aktywności (głównie oglądanie filmów i rozmowy z ludźmi przez Internet). Cyberprzemoc wydaje się być takim rodzajem przemocy, która przez młodzież jest najczęściej ignorowana. Włamanie na konta czy kradzieże kont są takim zachowaniem, które zmusza młodzież do szukania pomocy. Szukałaby jej, według deklaracji, głównie u rodziców. Trudno oczekiwać, że młodzież całkowicie zrezygnuje z używania Internetu, tym bardziej, że dostęp do Internetu ma się praktycznie wszędzie i o każdej porze przy pomocy smartfona. Należałoby jednak zastanowić się nad nauczaniem młodzieży w jaki sposób może wykorzystywać nowoczesne technologie dla pogłębiania wiedzy, rozwijania swoich zainteresowań. Niepokojące może być również to, że Internet służy głównie interakcjom społecznym. Być może wzmocnienie więzi w realnym świecie, zawiązanie przyjaźni, ograniczyłoby atrakcyjność kontaktów przez Internet. Chodzi również o to, by młodzież posiadała kompetencje do nawiązywania relacji społecznych poza siecią.

Działaniami profilaktycznymi należałoby objąć również rodziców, ze względu na to, że to oni są najczęściej wskazywani jako osoby, które mogą pomóc. Warto by rodzice umieli sobie poradzić z wyzwaniami, zdobyli wiedzę na temat zagrożeń (dopalacze, narkotyki, alkohol czy Internet, przemoc w szkole i cyberprzemoc). Warsztaty wychowawcze dla rodziców, szczególnie rodziców młodszej młodzieży i dzieci, na temat metod wychowawczych, zastępowanie krzyków i bicia alternatywnymi metodami wychowawczymi stanowiłoby profilaktyczne działanie na rzecz niwelowania przemocy domowej, której w opinii mieszkańców najczęściej ofiarami są właśnie dzieci oraz kobiety. Dzieci, które wychowują się w rodzinach z problemem alkoholowym czy rodzinach dotkniętych uzależnieniem, bądź z udokumentowanymi aktami przemocy w rodzinie, powinny zostać objęte pomocą terapeutyczną, zgodnie z zasadą, że przemoc rodzi przemoc oraz znanym i udokumentowanym faktem, iż metody wychowawcze są „dziedziczone” między generacjami.

Propozycje działań profilaktycznych przeciwdziałających pojawiającym się w gminie problemom społecznym:

- Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych na terenie gminy, obejmujących aktywność własną uczniów oraz wykorzystując ogólnopolskie programy profilaktyczne i akcje społeczne.
- Podejmowanie działań informacyjnych i edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli, uczących sposobów reagowania, ale również przekazywania wiedzy na temat przyczyn i skutków używania środków psychoaktywnych.
- Zwiększanie poczucia własnej wartości uczniów, w celu ochrony dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w zachowania ryzykowne, takie jak używanie alkoholu czy narkotyków pod wpływem grupy rówieśniczej.
- Działania profilaktyczne mające na celu integrację uczniów ze sobą, tworzenie miejsc do realizacji zainteresowań młodych ludzi oraz wspólnego spędzania czasu jako czynniki chroniące przed nadmiernym używaniem Internetu oraz uzależnieniem od smartfona.
- Kontrola sprzedaży alkoholu na terenie gminy oraz zmieniania miejsc publicznego spożywania alkoholu w miejsca bezpieczne i wolne od alkoholu.
- Realizowanie działań skierowanych do sprzedawców: uświadamianie konsekwencji sprzedaży alkoholu nieletnim, konieczności kontroli wieku oraz trzeźwości.

- Wykorzystywanie zasobów gminy na tworzenie współpracujących ze sobą społeczności (np. nauczycieli i rodziców) w celu niesienia pomocy w przypadku zgłaszanych przez młodzież problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi czy przemocą w szkole.
- Tworzenie atmosfery współpracy i integracji w szkołach oraz kontrola miejsc w szkole i poza nią, gdzie dochodzi do aktów agresji wśród uczniów.
- Warsztaty wychowawcze dla rodziców, szczególnie rodziców młodszych dzieci oraz rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, uzależnieniem czy przemocą domową.
- Stworzenie dostępu do specjalistów dla wszystkich mieszkańców gminy, tak by w bezpiecznych warunkach mogli konsultować pojawiające się w społeczności i w domu problemy.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Lesku

mgr Dariusz Kotyła